

Svätá Hora

4

2020

ročník
LVII

Mons. Jan Paseka • Matka Boží plná bolesti • P. Ján Ivan Mastiliak

OBSAH

Úvodník

Otázky nebo odpovědi? 3

Představujeme vám

Mons. Mgr. Jan Paseka 4

Ze Svaté Hory

Zprávy ze Svaté Hory 35

Spiritualita

Mluvte, jak chcete, stejně budete
vyprávět jenom to, co sami jste 31

Víra v Krista je dar

kázání P. Davida Horáčka, CSsR 32

Informace

Redemptorista Ján Ivan Mastiliak 14

Matka Boží plná bolesti 26

Exercicie, kalendář akcí 37

Pravidelné bohoslužby, otevírací doba 38

„Bud' zdráva, Boží lásky plná!“

Domem se jako světlá vlna
rozlije neslýchaný hlas.

„Pán s tebou, květe liliový!“

A jinoch tajemnými slovy
zvěstuje Panně Boží vzkaz.

Václav Renč, Popelka Nazaretská

Otázky nebo odpovědi?

Smím se takhle na začátku roku zdvořile zeptat?

Jak spolu lidé komunikují? Víc se ptají nebo víc něco tvrdí? Víc se zajímají o druhého nebo víc prosazují sebe? Jak to je? A jak by Vám to bylo příjemné? Smím se zeptat i Vás? Jak s druhými mluvíte Vy? Málokdo si vůbec uvědomí, jak na druhé působí, že?

Kdy jste si naposledy s někým pořádně pohovořili? A mluvili jste víc Vy nebo ten druhý? Co vám oběma ten rozhovor dal? S jakým pocitem jste se rozcházel? Byl stejný u obou? Zeptal se Vás ten druhý na Váš pocit? A vy jeho? Dokázali byste to? Co myslíte, platí to i pro větší skupinu lidí?

A mohu přidat ještě dvě „kostelní“ otázky? Je komunikace důležitá i v kostele? Můžeme se vlastními slovy přiblížit Slovu? (Mohlo by pro odpověď být nápodobou slovo „modlitba“?)

Čeho bylo v tomto kratičkém úvodníku víc, otázek nebo tvrzení? A dalo Vám to nějaký podnět k zamyšlení? Jaký? Máte chuť si o tom popovídat? Budu jenom rád, když to uděláte...

Pavel Švarc

Fotografie

na titulní straně časopisu:

Příbramští skauti bratři Vojřtovi
přinesli Betlémské světlo

Časopis Svatá Hora • LVII. ročník

Pravá mariánská úcta nás vždycky vede ke Kristu

Dokončení rozhovoru s Mons. Mgr. Janem Pasekou z minulého čísla

Jak vzpomínáš na tehdejší svatohorské kněze?

Já jsem byl nejvíce v kontaktu s páterem Břicháčkem, potom určitě s páterem Zemánkem, tehdejším provinciálem redemptoristů. Ten si mě takhle občas vzal stranou a hezky přátelsky jsme si popovídali. Páter Škrňa, páter Vaněk – s tím byla poměrně velká legrace, třeba u jídla, nebo páter Bříza – to byl člověk, který měl rád vtipy a občas nějaké vyprávěl. Nebo páter Houska, páter Líkař nebo bratři – bratr Jan Přimda nebo bratr Dominik, to byli všechno takoví vzácní lidé. Z kněží bych ještě vzpomněl třeba pátera Chytila, který rád chodil na oratoř nad sakristií poslouchat mši svatou. Jsem moc rád za to, že jsem tuhle příležitost měl – pobývat s nimi, modlit se s nimi, být s nimi u stolu...

Ještě abych nezapomněl na Standu Příbyla, to byl takový můj vzor. Hodně jsem se od něj naučil, když ceremonoval biskupům při mších svatých, při nichž jsem ministroval. Teď dokonce, když jsme byli minulý rok na národní pouti v Římě k výročí svatořečení svaté Anežky české, přišel za mnou jeden pán a říká mi: „Prosím Vás, pane vikáři, můžu se Vás na něco zeptat?“ Říkám ano, samozřejmě. „Prosím Vás, Vy jste – mně tam jako nesedí to příjmení, ale vy jste bratři s páterem Příbylem, generálním sekretářem?“ Říkám ne, ne, my jsme jenom kamarádi, ale bratři nejsme.

A potom, když ses rozhodl být diecézním knězem, reagovali na to nějak?

Jáhenská služba

Myslím si, že asi největší zklamání to bylo pro bratra Jana Přimdu. Ten si myslel, že k redemptoristům vstoupím, že se stanu členem Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele. Nicméně jsem nezaznamenal, že by mi dali na jevo „tak už sem nejezdí“. Je pravda, že od té chvíle, co jsem vstoupil do semináře, bylo méně času, už jsem sem nejezdil tak pravidelně jako tehdy. Myslím si, že jsme měli hezký vztah i nadále.

Pátera Muzikáře jste taky zažil?

Pátera Muzikáře jsem zažil, ale toho už ne tak, jako ostatní. On sem na Svatou Horu přišel déle. Nebyl v té

éře, řekněme, do roku 2000, kdy já jsem šel do teologického konviktu. Párkrát jsem ho tady zažil.

Ten měl taky smysl pro humor...

Oni všichni.

P. Vaněk navenek vtipný nebyl, připadal mi přísný. Měl takový suchý humor. Jen tak „střelil“ nějakou větou. Když něco řekl, tak to sedělo.

Já si pamatuji, že jsme takhle jednou seděli dole v refektáři a někdo říká: „Sestry upekly dobrý buchty.“ A páter Vaněk říká: „Buchty? A český buchty? Co to říkáš, ty jsem tady jedl asi jen třikrát za život.“

Vy jste říkal, že času ubývá a teď máte vysoký post a funkci ještě víc...

Zajímala by mě Vaše současná práce, jestli máte čas i na koníčky...

Času není mnoho, ale co se týká třeba Svaté Hory, musím říct, že od té doby, co jsem byl jmenovaný generálním vikářem královéhradecké diecéze, jsem tady díky Davidovi už podruhé.

Častěji než předtím...

To je pravda, častěji než předtím. Jednou to bylo na setkání bývalých svatohorských ministrantů a dnes na postní duchovní obnově.

Když mě pan biskup Jan Vokál řekl, že by mě rád jmenoval generálním vikářem, jediné, čím jsem mu argumentoval, bylo: „Ale já jsem na to ještě příliš mladý.“ On mi odpověděl: „To vůbec nevádí, zestárneš.“

Nedovedl jsem si úplně představit, co všechno bude obnášet funkce generálního vikáře, ale teď po více než roční zkušenosti musím říct, že je to velmi pestrý úřad, který se týká snad téměř všeho. Jsem zván na různé liturgické akce, poutě, posvěcení, výročí obcí, žehnání praporů, vizitace farností, návštěvy jednotlivých farností, setkání s různými lidmi, duchovní obnovy. Pak na různé společenské akce, koncer-

Závěr primiční mše svaté

Kopce zdolám, aniž bych musel šlapat do kopce

ty, sportovní akce. Je v tom taky vedení biskupské kurie, kam spadají všechny záležitosti ekonomické, stavební, věci, které se týkají památek. Mám na starosti také personálie v diecézi, všechno, co se týká kněží nebo zaměstnanců. Naše biskupství má celkem kolem 400 zaměstnanců. Pak jsou to různá setkání třeba s politickými představiteli, setkání se starosty, pořád se mnou chce někdo něco řešit, setkat se se mnou. Občas musím zařadovat, vyřídit e-maily, korespondenci a tak dále. Je toho poměrně dost, ale musím říct, že mám kolem sebe tým dobrých lidí, kteří mi pomáhají.

A co se týká nějakých koníčků a času na rodinu... Jsem spíš takový knihomol, když mám čas, rád si každý večer alespoň půl hodinky čtu. Na rodinu si udělám čas také. Když jedu někde poblíž Hrochova Týnce, tak se doma zastavím anebo přijedu jen tak. Z Hradce Králové do Hrochova Týnce to není zas až tak daleko, něco kolem čtyřiceti kilometrů.

A co další záliby, na Svaté Hoře jste jezdil na kole...

Teď v současné době, abych se vám přiznal - v Hradci Králové jsem čtyři roky a kolo jsem si sem přivezl před dvěma lety. V rámci Noci kostelů

probíhají akce třeba na parníku nebo v tramvaji, tak jsme si v Hradci na biskupství říkali, že musíme taky zorganizovat ještě něco jiného a vznikl nápad Noc kostelů na kole – ve městě je hodně cyklostezek. Dali jsme dohromady tým s plánem objet jednotlivé kostely. Když jsem jim slíbil, že ano, přišli, ukázali mi trasu a řekli: „Pane vikáři, je to padesát kilometrů.“ Protočily se mi panenky a říkal jsem si sám pro sebe: „Když už jsem to slíbil, přece jim nebudu říkat, že ne.“ Takže jsem si do Hradce přivezl kolo a začal jsem trochu trénovat, jezdit kolem Labe. V Hradci jsou městské lesy a v nich desítky kilometrů vyasfaltovaných cest, kde lidé jezdí na kolech, na onlinech. Noc kostelů na kolech jsme měli zatím dvakrát. Jede se od kostela ke kostelu, uvnitř proběhne program a člověku ani nepříjde, že ujel tolik kilometrů, je to taková pohoda. Vytvořili jsme dva okruhy, jeden byl asi dvacet kilometrů a druhý padesát. Na kratším okruhu jeli spíše mladší lidé a děti nebo rodiče s dětmi, a na delším okruhu jeli většinou starší lidé. A já jsem si říkal – jak oni to ujedou? Jo lidi, to jsem se přepočítal. Většinou měli elektrokola, jen tak si „přidupli“ a vždycky na mě volali: „Tak pane faráři, jedem, jedem!“

To se jezdí v noci?

Ne, ne. Od pěti hodin. Vždycky vyjíždíme od katedrály a vracíme se ke kostelu Panny Marie.

A musím se vám přiznat - v Hradci je jediný kopec, a to na Velkém náměstí - tam, kde je biskupství. Já jsem přišel na to, jak lze vyjet do kopce, aniž by člověk musel nutně do kopce jet.

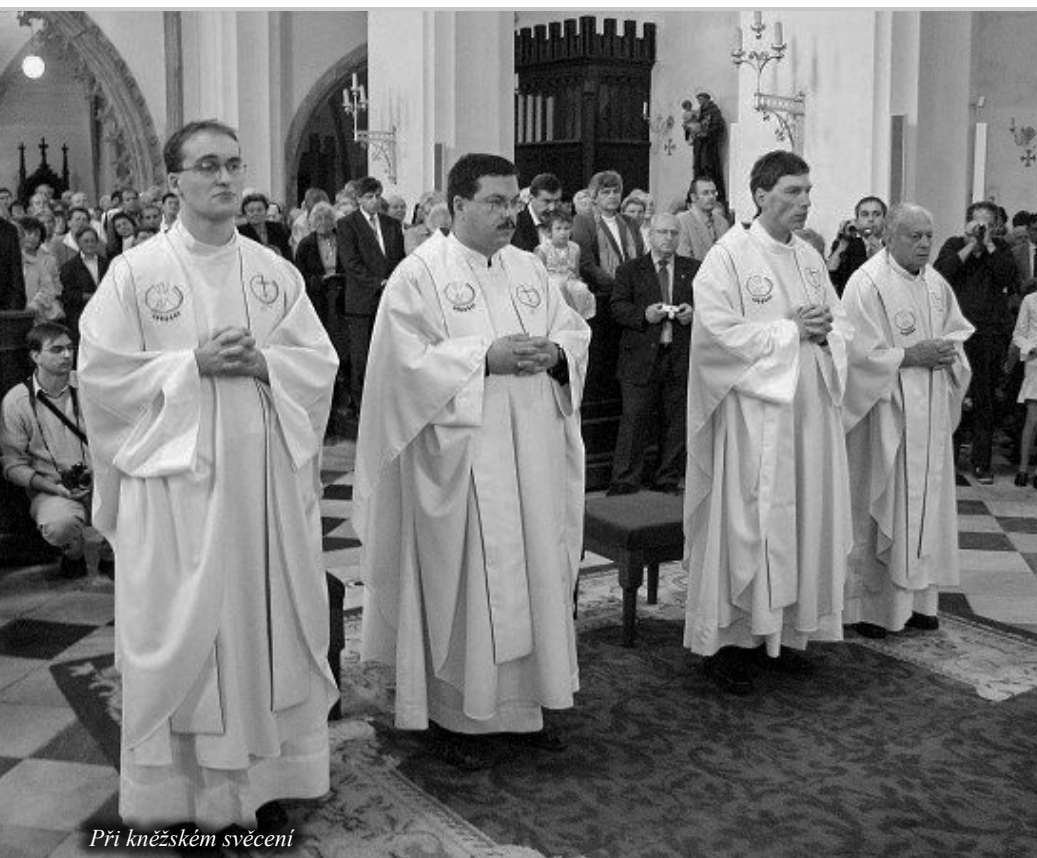
Vychytávka?

Ano, to je taková vychytávka, o které jsem říkal i panu hejtmanovi. U nás za katedrálou na Velkém náměstí se nachází krajský úřad. Pod krajským úřadem je čtyřpodlažní parkoviště, ve kterém jezdí výtah na Pivovarské náměstí sousedící s katedrálou. Když se mi nechce šlapat ten kousíček do kopečka, vjedou do garáží a vyjedou nahoru výtahem. Kopec zdolám, aniž bych musel šlapat do kopce.

To bohužel nejde všude.

Máte čas i na četbu knih? Jaká kniha patří mezi Vaše oblíbené?

Když mám čas, velmi rád si něco přečtu. Z duchovní literatury bych určitě doporučil knihu Klíčové otázky evangelia. Vydaly ji Paulínky. (Pozn. redakce: Ermes Ronchi, Klíčové otázky evangelia, Paulínky 2017.) Tento kněz dával exercicie sv. otci Františkovi a římské kurii, jsou to vlastně přednášky. Je to velmi hezké. Právě čtu knihu S Bohem v Rusku, vyprávění jezuitského kněze o tom, jak to chodilo v ruských zajateckých táborech v době komunismu. (Pozn. redakce: Walter Cizek, S Bohem v Rusku, Paulínky 2014.)

Při kněžském svěcení

Ještě byste nám mohl například doporučit nějaká poutní místa v Královéhradeckém kraji.

Svatá Hora mi velmi přirostla k srdci a troufám si ji označit za takové poutní místo mého dětství a mládí. Jinak, jak už jsem řekl, pocházím z Hrochova Týnce, a také jsem působil devět let v Chrasti u Chrudimi. Na Chrudimsku je hezké, krásné poutní místo Chlumeck u Luže. Do chrámu Panny Marie Pomocné přicházejí lidé na tři poutě, které mají pojmenované. První pouť je Třešňová, potom Okurková a následuje Švestková. Třešňová je první neděle v červenci, protože dříve, před druhým vatikánským koncillem, byl svátek Navštívení Panny Marie 2. července. Dnes slavíme tento svátek 31. května. Druhá pouť je po 15. srpnu, slavnost Nanebevzetí Panny Marie, a třetí po 8. září, po svátku Narození Panny Marie. Je to poutní místo, které mám také spjaté s mým dětstvím, protože jsem

tam chodil s rodiči, s babičkou. Je to i místo, které jsem často navštěvoval, když jsem působil v Chrasti u Chrudimi nebo na gymnáziu ve Skutči. Když jsem měl třeba dvě hodiny čas, jel jsem se tam občas pomodlit. Je to také poutní místo, troufnu si říci asi jediné, do kterého vede výtah. Vedle poutního kostela je Hamzova léčebna, kde se léčí lidé s pohybovým ústrojím a do kostela je přístup pouze po schodech. Byl tedy vybudován výtah, aby se dovnitř snáze dostali lidé, kteří mají problém s mobilitou.

Když se na to dívám z pohledu naší diecéze, Chlumeček je významný jednak svou historií a je to též druhé největší poutní místo naší diecéze. A další „přidanou hodnotou“ je, že se nachází ve středu naší diecéze. Naše největší poutní místo se nachází v Králíkách. Je moc krásné, hojně navštěvované, ale až na hranicích s Polskem.

A Králíky fungují?

Ano, velmi dobře. Ale, jak říkám, jsou až na hranicích. Dám

příklad: do naší diecéze patří kupříkladu také Humpolec, Humpolecký vikariát - a když mají jet lidé z Humpolce do Králíků, tak je to pro ně cesta na půl dne. Kdežto Chlumeck je pro ně blíže. Kostel v Chlumku prošel celkovou opravou z Norských fondů a nyní je nádherně opraven zvenku i zevnitř. My jako biskupství jsme nedávno koupili bývalou jezuitskou kolej, která je za tímto kostelem. Čeká nás velká rekonstrukce. Nyní opravujeme poutní dům v Králíkách a hned potom nás bude čekat rekonstrukce této budovy.

Budou Králíky využívány na exercicie?

Ano, budou. Na Králíkách působí pater Karel Moravec, dobrý organizátor, který zná spoustu lidí. Probíhá zde mnoho aktivit. Ať už to jsou duchovní obnovy, exercicie, setkání různých hnutí... Mají pořád plno. Lidé se ubytovávají také v klášteře, protože je tam dost místa. Vedle kláštera je poutní dům, také poměrně velký. Ten jsme nedávno zakoupili my jako královéhradecká diecéze a minulý rok jsme ho začali kompletně rekonstruovat. Bude sloužit pro poutníky a duchovní aktivity, jako jsou například exercicie a duchovní obnovy. Využijí ho i turisté, protože kousek od Králíků je Dolní Morava, kam přijíždí hodně lidí do hor lyžovat.

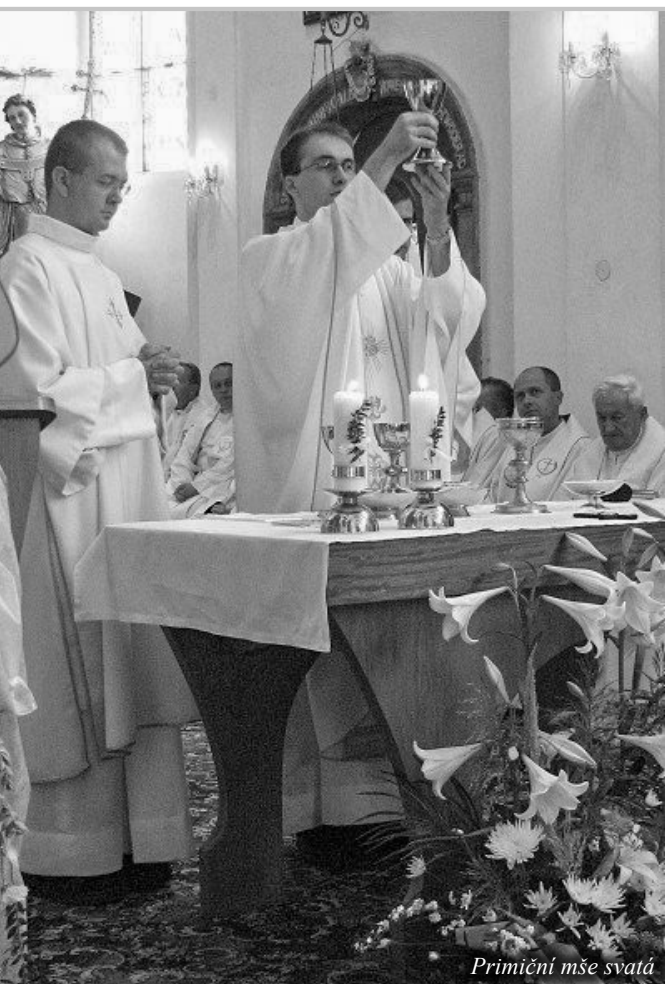
Do vaší diecéze spadá, jak jste říkal, i Humpolec? To je tak rozsáhlá, až směrem k jihu?

Když bych to měl nějak definovat, tak naše diecéze zahrnuje pět krajů. Zahrnuje celý Královéhradecký kraj, celý Pardubický kraj, kromě malého kousku - Moravské Třebové a Svitav. Jsou sice v Pardubickém kraji, ale patří do arcidiecéze olomoucké. Do naší diecéze také patří kraj Vysočina, část Středočeského kraje a část Libereckého kraje. Diecéze má tvar kříže. Z Krkonoš a Orlických hor po Vysočinu a z Litomyšle po Kutnou Horu, končí před Kolínem. Máme 265 farností.

To máte co dělat. A už sis zvykl ve své funkci, na všechny své povinnosti? Není to tak dlouho, co jsi byl jmenován...

Byl jsem jmenován od 1. ledna 2019, takže rok a kousek. Musím říct, že všechny funkce, do kterých mě pan biskup Jan jmenoval, vždycky nějak souvisely s Pannou Marií. (Pozn. redakce: Mons. JUDr. Ing. Jan Vokál, J.U.D. - diecézní biskup.) Z Chrasti u Chrudimi jsem byl jmenován do Hradce Králové jako biskupský vikář pro pastorační dekretem, který podepsal 13. května, což je památka Panny Marie Fatimské. Když mě jmenoval generálním vikářem, dekret podepsal 12. prosince, což je svátek Panny Marie Guadalupské. Do úřadu jsem byl uveden 1. ledna, což je slavnost Matky Boží, Panny Marie. V tom vidím určitě takový mariánský rozměr své služby a Pannu Marii mám velmi rád.

A ještě bych dodal takovou „perličku“. Když jsem z farnosti odcházel do Hradce Králové, měl jsem na starosti excurrento farnost Vrbatův Kostelec a oni mně na rozloučenou věnovali ornát, na němž je vyšíta Panna

Primiční mše svatá

Maria Fatimská. Když jsem se na ten ornát díval, teprve jsem jim oznámil své jmenování, které proběhlo právě 13. května, v den výročí zjevení Panny Marie ve Fatimě. Je to taková zajímavost, nevěděli, že mě pan biskup jmenoval právě v tento den.

Vztah k Panně Marii se tedy táhne po linii od dětství přes Pannu Marii Svatohorskou a zmíněné události celým tvým životem...

Určitě.

Na Svaté Hoře to bylo nádherné. Moc rád na Svatou Horu vzpomínám. Na všechny poutě, na redemptoristy, na vincentky, na mladé lidi, se kterými jsem se tady setkával, například také tady s Maruškou a s ostatními. (Poznámka redakce: Zde je vysvětlení, proč některé otázky probíhají formou tykání, jiné formou vykání. I P. David se s P. Janem znají už ze střední školy.) Chodili jsme i na plesy, o prázdninách nebo v neděli po „deváté“ jsme někde vyjeli na kolech nebo jsme se scházeli tady, kde teď sedíme nebo vedle u pátera Břízy na kávu nebo na čaj. To vše bylo nádherné.

Z pozice vaší funkce se nyní jistě setkáváte také s „významnými“ lidmi.

Ano, v mé funkci se setkávám i s politiky a s vysokými církevními hodnostáři. Za diecézi musím jednat hlavně s hejtmany a vicehejtmany kraje. Zde bych mohl říci, že Pardubický kraj je ve vztahu ke katolické církvi i k jiným náboženským společnostem velice vstřícný a velice otevřený. Máme s nimi skvělou spolupráci. Dále jednám s městskými úřady. V Hradci Králové teď připravujeme celostátní setkání mládeže.

Dříve jsi pracoval i s mládeží?

Ano. Mládeži se stále věnuji, ale už ne tak často, protože kvůli mé funkci to není možné. Osm let jsem měl na starosti animátorské kurzy. Byl jsem jeden z doprovázejících kněží animátorských kurzů u nás v diecézi. Učil jsem na gymnáziu ve Skutči, takže s mládeží jsem byl hodně ve styku.

Mohl byste popsat práci na Vesmíru?

Vesmír je Diecézní centrum života mládeže. (Poznámka redakce: <http://vesmir.signaly.cz/>) Založil jej tehdejší pan biskup Karel Otčenášek. Bylo to takové velmi prorocké gesto, protože on Vesmír zřídil v roce 1992, a to v bývalém pionýrském táboře. Na biskupství se dostala zpráva, jestli by diecéze nechtěla koupit nějaký objekt pro mládež. Neřeknu vám teď už přesnou částku, ale nebylo to úplně levné. Tehdy bylo všechno v ruinách. Začala se opravovat biskupská rezidence, Adalbertinum, kostel - a v téhle době se pan arcibiskup, tehdy pan biskup Karel Otčenášek rozhodl, že pro mladé lidi tohle středisko koupí. Koupil ho, poslal tam kněze, pátera Pavla Rouska, pověřil ho, aby si vybral tým lidí, kteří mu budou pomáhat v práci s mladými lidmi. Aby to byl takový dům, kam kdykoliv mladí lidé mohou přijet a aby se tam cítili jako doma. Myslím si, že je to místo, které nám v diecézi velmi dobře funguje. V dnešní době zde máme dva kněze, v týmu čtyři mladé lidi, kteří kněžím pomáhají a správce, který se stará

o celý objekt. Místo je velmi hojně navštěvováno mladými lidmi. Taková „přidaná hodnota“ Vesmíru je, že se nachází opravdu uprostřed Orlických hor v krásné přírodě. Kousek odtud je sjezdovka Šerlich.

Vrátím se ještě k osobnostem, o kterých jsme hovořili před chvílí. Když jsem jezdil sem na Svatou Horu, měl jsem velmi oblíbeného pana arcibiskupa, tehdejšího nuncia Giovanniho Coppu. Byl to takový velmi milý člověk, byla s ním i legrace. Pamatuji se, že jednou jsme se s ním a ještě se Standou Přibylem chtěli vyfotit a on úplně nerozuměl tomu slovu „vyfotit“. Byl celý v rozpacích a říkal: „Vykotit? Vykotit? Co to je?“ Toho jsem měl moc rád a vždycky jsem se těšil, když přijel na nějakou svatohorskou pouť. Jezdil sem také na své vlastní soukromé exercicie a byl tu třeba týden.

Ale vzpomínám rád i na další osobnosti – třeba na pana kardinála Meisnera. (Poznámka redakce: Joachim kardinál Meisner (25. prosince 1933, Vratislav-Lešnica – 5. července 2017, Bad Füssing byl německý římskokatolický kněz a emeritní arcibiskup v Kolíně nad Rýnem.) Měl velmi rád humor. S ním se velmi dobře mluvilo. Dalším byl pan kardinál Gantin. (Poznámka redakce: Bernardin kardinál Gantin (8. května 1922 – 13. května 2008) byl beninský římskokatolický biskup a kardinál.) Byl

Po kněžském svěcení před biskupskou rezidencí

tehdy prefektem Kongregace pro biskupy a vzpomínám si, že to byl vůbec první člověk z Afriky, černocho, kterému jsem podal ruku. Měl bílou dlaň, jak to černoši mají a z toho bílého místa vycházel takový příjemný chlad, moc příjemný chlad. Bylo to hezké setkání. S ním jsem se tady setkal jednou - 15. srpna na slavnost Nanebevzetí Panny Marie.

Jsi také v radě vašeho diecézního časopisu. Píšeš do něj příspěvky?

Ano. Občas něco napíšu, opravdu jen občas, nějaký úvodník nebo někdy nějaký článček. Původně se časopis jmenoval IKD, Informace Královéhradecké diecéze, a asi před sedmi lety byl přejmenován na Adalbert, podle svatého Vojtěcha.

Ještě se zeptám, co ty a hudba?

Aha!/? (Smích.)

Tenkrát jsi tady zpíval.

Milerád vám to řeknu. Jak už jsem zmínil, velmi rád jsem ministroval. Chodil jsem ministrovat každý den. Když jsem začal chodit do školy, začal jsem také chodit do hudební školy učit se hrát na trubku. Moc dlouho mi to nevydrželo, jenom pár měsíců. A to z důvodu, že to zabíralo moc času. Oni chtěli, abych chodil do nauky, do sboru... už si nepamatuji, co všechno s tím bylo spojeno. A já jsem najednou zjistil, že nemohu chodit ministrovat tak pravidelně, jak jsem byl zvyklý. Nechci se vůbec vychloubat, ale tehdy paní ředitelka hudebky a pan učitel, který mě učil na trubku, říkali, že mi to docela jde. Jednoho dne jsem si dupnul, že do hudebky chodit nebudu. Tatínek vzal trubku, odnesl ji do hudební školy a řekl, že tam tedy chodit nemusím. Rodiče obdivují, že souhlasili a podpořili mě v ministrování. Tím skončila veškerá moje hudební kariéra. Z not poznám jedinou – „gěčko“, ale jinak nic. Když něco zpívám, stačí mi to jednou slyšet a potom to nějak zazpívám.

Jak jsem již několikrát zmínil, zde na Svaté Hoře jsme o prázdninách jezdili na kolech s mladými lidmi. Byli to převážně lidé, kteří zpívali ve Svatohorském sboru. Moc se mi líbilo Salve Regina od Karla Blažeje Kopřivy. A pamatuji se, že když jsem přijel na svoji „svatohorskou primici“, Standa Příbýl zařídil, aby mi tuto skladbu při obětování zazpívali.

Primici jste měl tady?

Ne, ne. Říkám primici v uvozovkách – „svatohorskou primici“. Svoji primici jsem měl v Hrochově Týnci 23. září 2006 a tady jsem byl někdy v říjnu nebo začátkem listopadu. Myslím, že někdy v říjnu.

Dali jsme si za dlouhodobý cíl, že budeme čtenáře našeho časopisu seznamovat s bazilikami minor v České republice. Dívám se na jejich seznam a ve vaší diecézi žádnou nevidím.

Zatím nemáme, ale určitě bychom byli rádi, kdyby právě to zmiňované poutní místo Chlumecké bylo prohlášeno bazilikou minor.

A na závěr se většinou dává nějaké přání. Co byste vzkázal, popřál našim čtenářům časopisu a Svaté Hoře?

Co bych určitě Svaté Hoře přál? Aby sem lidé přicházeli a otevírali svá srdce Matce Boží, která nám říká: „Udělejte všechno, co vám řekne.“ Ta pravá mariánská úcta nás vždycky vede ke Kristu, není to, že by nás Panna Maria přitahovala jenom k sobě. Koneckonců i tady na Svaté Hoře, když se podíváme na milostnou sošku Panny Marie, tak Panna Maria drží v náručí Ježíška, ukazuje na Něho a vždycky nás k Němu přivádí. Tak bych moc přál ať už všem, kteří tady pracují, působí, redemptoristům i zaměstnancům, brigádníkům a dobrovolníkům, aby se o tenhle úkol co nejvíce snažili – přitáhnout lidi skrze Pannu Marii ke Kristu. Všem návštěvníkům, poutníkům bych přál, aby tenhle mariánský rozměr, to, že Maria nás vede ke Kristu, tady nalézali a objevovali.

S Mons. Janem Pasekou hovořili M. Štefaníková, I. Dušková a P. Dušek

Z nového sborníku Podbrdsko

**Ladislav Mácha – oddaný služebník Strany
(Vyšetřování faráře Josefa Toufara)**

Ve sborníku Podbrdsko 2020/XXVII, který vyjde vzhledem k epidemiologické situaci na jaře letošního roku, bude uveřejněn článek PhDr. Františka Bártíka Ladislav Mácha – oddaný služebník Strany (Vyšetřování faráře Josefa Toufara). Zabývá se rodákem z Višňové nedaleko Příbrami, který byl vedoucím instruktážní skupiny StB, jež vyslýchala faráře Josefa Toufara ve spojení s tzv. Číhošťským zázrakem. Na následky tvrdého výslechu farář Toufar zemřel. Tato událost pak pronásledovala Ladislava Máchu celý život. Během jeho služební kariéry byla tato událost několikrát přeshetřována.

Po roce 1989 se smrt faráře Toufara začala znovu vyšetřovat. Ladislav Mácha se za svůj podíl viny na Toufarově smrti dostal k soudu a jako jeden z mála aktérů nezákonných praktik z 50. let minulého století byl odsouzen do výkonu trestu, který skutečně nastoupil.

Předkládaný příspěvek vznikl na základě archivních pramenů, zejména personálního spisu. Zachyceno je Máchovo dětství, účast v druhé světové válce a poválečné roky, které zasvětil bezpečnostní službě. Byl uvědoměle oddán komunistickým ideálům a myšlenkám. Celý svůj život pak nemohl pochopit a nedokázal se smířit s tím, že ačkoliv příkaz splnil, byl za něj perzekvován. Vždy o faráři Toufarovi uvažoval jako o třídním nepříteli, a tak k němu i přistupoval. Nikdy se za smrt faráře Toufara neomluvil, nikdy nelitoval toho, co udělal.

PhDr. Věra Smolová

Boží služebník

redemptorista Ján Ivan Mastiliak (1911–1989)

Dokončení

Profesor v Obořišti

Jedenkrát ročně podával provinciál redemptoristů Knížecímu arcibiskupskému Ordinariátu v Praze výroční zprávu o formaci bohoslovců v Obořišti, kterou Ordinariát posílal Ministerstvu školství a národní osvěty v Praze. V době, kdy v něm vyučoval Ján Ivan Mastiliak, používal se název „Bohoslovecké učiliště redemptoristů v Obořišti“ nebo „Řádové bohoslovecké učiliště v Obořišti“.

Jak je patrné z dokumentů, redemptoristé nekladli velký důraz na to, jak se instituce, v níž probíhala filozoficko-teologická formace, jmenuje. Sami redemptoristé ji často nazývali prostě „studentát“. Vyučující byli v podstatě lektori, protože četli studentům skripta nebo předepsané knihy, ačkoli někteří měli už i vlastní, ze kterých vyučovali. V úředních zprávách však byli nazýváni profesory.

Redemptoristé vychovávali především misionáře, kteří netoužili po vyšším formálním vzdělání a ani je nepotřebovali. Ti, kteří měli dále pokračovat ve studiu, nejprve absolvovali státní zkoušky na Teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a následně tam pokračovali i v doktorandském studiu. Někteří byli po získání doktorátu ještě posíláni do zahraničí, například do Říma, aby si prohloubili vědomosti, rozšířili přehled a kontakty a v neposlední řadě se i zlepšili ve znalosti cizího jazyka.

Do tohoto prostředí přišel 10. září 1945 P. Ján Ivan Mastiliak. Přicestoval v pondělí večer a kronikář o jeho příjezdu zapsal: „Dnes přijel dlouho očekávaný R.P. Mastylak. Mezi jeho odchodem z Obořiště a dnešním dnem leží řada let pilných studií na Orientálním ústavě a na Gregorianě a zkušenosti válečné na Slovensku. Od ledna t.r. byl ihumenem v Michalovcích a s touto hodností přijel i sem. V Michalovcích zatím vládne jen jeho zástupce. Zde se ujímá dogmatiky a přednášek o orientálních věcech. Mnohaja ljeta!“ V té době byli mezi vyučujícími uznávaní odborníci redemptoristé jako Jan Jaroš, František Panuška, Ladislav Daňha, Stanislav Špurek, Václav Holakovský či Jarolím Adámek. Mastiliak byl sice začínající vyučující, ale už poměrně známý na poli unionismu, což svými aktivitami v průběhu několika let skutečně potvrdil. Představení v něm viděli nadějného profesora a jako nadaného ho vnímali i samotní studenti.

Horlivý lektor

Na základě zachovaných pramenů můžeme konstatovat, že představení Mastiliakovi kromě výuky dogmatiky a orientálních předmětů svěřili i přednášky

z asketiky. Další detaily zaznamenal kronikář 24. září 1945: „Právo měl přednášet P. Jaroš, který dnes přijel, protože se však začátkem října musí vrátit do Říma, bude je mít pravděpodobně P. Mastylák. Ten také bude pro dobrovolníky přednášet ruštinu a angličtinu, ale kdo se přihlásí, musí i z těchto předmětů skládat zkoušky. Zavedena nová disciplína: Orientalia pro poslední tři ročníky jednu hodinu týdně.“ K zápisu kronikáře je ještě třeba dodat, že Mastiliak ostatně kanonické právo neučil. Do Pražské provincie redemptoristů patřili i členové byzantského obřadu, pro které byla 23. března 1946 vyhlášena viceprovincie se sídlem v Michalovcích. Předpokládalo se, že postupně bude narůstat počet jejích studentů, což se také naplnilo. Kromě tradičního zájmu Pražské provincie o křesťanský Východ právě tento nárůst povolání představoval důležitý důvod, proč byl v Obořišti vyučován i předmět Orientalia.

Jak bývá zvykem, na začátku školního roku byly sice přednášeny úvodní k jednotlivým předmětům, ale postupně se výuka rozběhla. Bohoslovci byli z probíraného učiva, které studovali, zkoušeni průběžně. Někdy se to dělalo formou kolokvia, podle uvážení vyučujícího, jednou za měsíc nebo dokonce jednou za dva měsíce. Někteří však zkoušeli každý týden. Mastiliak, jako nový horlivý vyučující, zkoušel každý týden, k čemuž si student Jiří Kabát poznamenal: „P. Mastylák zkouší vždy v pátek latinsky.“

Zvláště na začátku školního roku 1945 / 1946 museli lektori ve vyučovacím procesu brát v potaz, že se velká část studentů vrátila z prací v Německu, kde byli nuceně během druhé světové války.

Řeckokatoličtí studenti v Obořišti, 1949

Přerušení studia způsobilo, že jim chyběla kontinuita probíraného učiva a chápání souvislostí, což musel zohlednit i Mastiliak při výuce dogmatiky. Traktáty „de SS. Eucharistia, „de Extrema Unctione“, „de Matrimonio“, „de Novissimis“ a „de Deo Uno“ přednášel čtyři hodiny týdně. Asketiku a mystiku přednášel jednu hodinu týdně, opíraje se o knihu redemptoristy Josefa Schrijverse *Principes de la vie spirituelle*. I *Orientalia christiana*, tedy věci spjaté s křesťanským Východem, přednášel jednu hodinu týdně a představil v nich základní témata, pojmy a události. Mastiliak vyučoval i dva cizí jazyky. Na tu dobu ještě ne tak rozšířenou angličtinu sám studoval už od poloviny července do poloviny srpna 1937 na Anglickém institutu v Praze, aby mohl tyto nové jazykové schopnosti využít při studiu v Římě. A nejenže je využil sám, ale vědomosti předával i studentům v Obořišti. Přihlásilo se jich až 27 a do studia se pustili s mladickou horlivostí. V prosinci jich chodila už jen polovina, což bylo způsobeno pravděpodobně nemocemi studentů, ale možná i poklesem zájmu o toto studium. Student Jiří Kabát si k tomu ve svém deníku zapsal: „Večer chodíme někteří na ruské a anglické kurzy. Jinak vyučuje angličtinu P. Mastylák 2x týdně.“ V hodnotící zprávě za školní rok čteme: „Dvě hodiny týdně se přebíraly základy spisovné angličtiny pro poměrně vysoký počet dobrovolných posluchačů. Byly též poslouchány kurzy angličtiny z rozhlasu a odebíráno sešitové vydání angličtiny, *Škola jazyků*“.

Zda se Mastiliak ruštinu učil už v juvenátu v Libějovicích, to se nepodařilo zjistit, ale v Obořišti se ji učili někteří studenti soukromě, takže i on mohl být jedním z nich. V každém případě znalosti ruštiny využil jako student Východního institutu v Římě, kde při psaní doktorátu studoval spisy ruského filozofa Vladimíra Solovjeva. Znalosti tohoto jazyka předával studentům v Obořišti, o čemž v hodnotící zprávě čteme: „Rovněž kurzy ruštiny byly poslouchány z rozhlasu a odebírána sešitová vydání ruštiny, *Škola jazyků*“.

Vyučující a zároveň student

Ve školním roce 1946 / 1947 Mastiliak vyučoval pět hodin, a to filozofii a dějiny filozofie. Čtyři hodiny týdně učil psychologií, zařazovanou v té době k filozofii, využívaje latinskou učebnici jezuitů Josefa Donata. Zvláštní pozornost věnoval v prvním semestru dějinám psychologie, ve druhém semestru parapsychologii. Jednu hodinu týdně vyučoval dějiny filozofie, opíraje se o příručku jezuitů Paula Gényho *Brevis conspectus historiae philosophiae ad usum Seminariorum*. Probral se studenty čtyři hlavní filozofické východní proudy (indické, perské, čínské a japonské) a významné řecko-římské směry a myslitele. Zda v tomto školním roce učil i jazyky a *Orientalia*, se z kronik a vzpomínek už nedozvídáme, ale je to pravděpodobné. Víme však, že 26. června 1947 cestoval do Prahy, aby hledal způsob, jak by mohl nostrifikovat svůj teologický licenciát z Říma. I následující školní rok učil filozofii a dějiny filozofie. K jeho předmětům mu v polovině listopadu 1947 přibýly i dějiny exegeze, což se dozvídáme z kroniky: „Dopoledne přijel P. Konstantin Miklík dohodnout se o Písmě sv. Z ustanovení P. Provinciála bude vrch-

ním nad vyučováním Písma sv. a jeho suplenti – lektoři budou na introdukci P. Rektor Haderka (4 hodiny) a na dějiny exegeze P. Mastylak (1 hodina). Věc usnadnil nebožtík P. Miklík, že ke všemu vypracoval příručky.“ K tomu, kdy Mastiliak vyučoval dějiny exegeze a s jakým úspěchem, zatím nemáme informace, ale faktem je, že 21. června 1948 u něj studenti absolvovali i zkoušku ze Svatého písma. Je známo, že již v roce 1944, po svém návratu z římských studií na Slovensko, usiloval o nostrifikaci licenciátu získaného na Papežské Gregoriánské univerzitě v Římě. Přehnané požadavky ze strany profesorů na teologické fakultě v Bratislavě ho však od záměru odradily. Nakonec, podařilo se mu pokračovat ve studiu na Karlově univerzitě v Praze. Dne 18. listopadu 1947 o tom kronikář zapsal: „P. Mastylak dostal posléze odpověď, za jakých podmínek se mu udělí nostrifikace jeho licenciátu theologie. Musí chodit, aspoň občas, na některé doplňující přednášky, než bude na konci roku skládat doplňovací zkoušku. Dnes jel do Prahy dát se imatrikulovat na universitu. Vrátil se nazítří jako syn Almae Matris Universitatis Carolinae. Ačkoli je tak nadaný, dělá mu nostrifikace těžkou hlavu, protože je nadmíru svědomitý.“

V den zápisu na univerzitu se nepředvídaně zdržel v Praze, proto telefonoval do Obořiště, aby za něj ve středu 19. listopadu vzal přednášku P. Daňka. Ten však už měl svůj program, proto bohoslovci získali neočekávané volno. Záznamy kronikáře v Praze svědčí o tom, že tam čerstvý student skutečně cestoval častěji než dříve: „P. Mastylak z Obořiště: studuje na universitě, totiž nostrifikuje si a dělá doktorát z theologie. Je u nás každý čtvrtek.“ V kronikách se nezachovaly záznamy, že by skutečně jezdil do Prahy každý čtvrtek, ale prokazatelně od prosince 1947 do června 1948 tam byl alespoň sedmkrát.

Mastiliak i ve školním roce 1948 / 1949 vyučoval filozofii a dějiny filozofie. Byl to však pro něj velmi specifický rok, neboť vyučoval pouze v letním semestru. V zimním se připravoval na stvrzení licenciátu, o čemž kronikář dne 30. srpna 1948 zapsal: „Posléze dnes odejel P. Mastylak do Plané. Vyžádal si volno od přednášení v nastávajícím semestru a pobyt v Plané, aby se připravil na nostrifikační zkoušku svého římského licenciátu theologie.“ Představení mu vyšli vstříc a jeho studijní volno vyřešili tak, že „v druhém běhu bude mít všechny hodiny P. Mastylak, aby si přednesl za běh svou celoroční látku“. Se sobě vlastní důkladností se připravil na zkoušky, které 10. prosince 1948 zvládl bravurně: „Dnes v Praze vykonal P. Mastylak nostrifikační zkoušku svého římského licenciátu theologie před Dr. Vyskočilem (české církevní dějiny), Dr. Šimou (zdejší církevní právo) a Dr. Hronkem (pedagogika, katechetika). Dělal si se zkouškou veliké starosti. Examinátoři ovšem snadno postřehli, koho mají před sebou. Jejich úsudek: Cum applausu.“

Po úspěšné nostrifikaci licenciátu se vrátil do Plané, aby si vzal své věci a přestěhoval se zpět do Obořiště. Přestože se zde neplánoval zdržet dlouho, studenti ho 16. prosince přivítali s nadšením: „Večer jsme se konečně dočkali našeho Dr. a Lic. P. Mastylaka. I my jsme jej přivítali bouřlivým

potleskem a druhý den v poledne mu čtyřčlenná kapela zahrála (housle Fr. Müller, harmonika Fr. Bříza, klarinet Fr. Štěpánek Josef, loutna Fr. Julius). Odpoledne (17/12) vyslechl zpověď cti. sester jako mimořádný zpovědník kvatembrový a v sobotu 18/12 nás znovu opustil. Na Svaté Hoře pobude do konce I. semestru. „Pobyt na Svaté Hoře chtěl využít k zotavení po náročných zkouškách. Soukromě si ve dnech 20. – 24. prosince provedl duchovní cvičení. Více ale už nestihl, neboť onemocněl chřipkou. Nechtěl ležet a léčit se na Svaté Hoře, proto se 28. prosince vrátil domů do Obořiště.“

Zimní semestr skončil zkouškovým obdobím a tím skončilo i studijní volno pro Mastiliaka. V letním semestru už intenzivně vyučoval, což kronikář 16. února 1949 zaznamenal takto: „P. Panuška je v tomto běhu volný od vyučování, protože všechny hodiny filosofické obsadil v I. běhu; za to P. Mastylak má teď všechny hodiny obsazené svými předměty, protože v I. běhu se připravoval na licenciát a nevyučoval.“

Přístup ke studentům

V Obořišti studovali i řeckokatoličtí studenti, a jejich počet narůstal. Zatímco v komunitě měl Mastiliak přiděleny úřady zelátora, knihovníka, zpovědníka v kostele, mimořádného zpovědníka řeholních sester, prefekta bratří a péče o kandidáty, pro řeckokatolické studenty byl i jakýmsi neoficiálním sociem. Bratrům konal duchovní cvičení, bratr Alfons Sedláček u něho absolvoval i II. noviciát. Studentům byl nejen vyučujícím, ale také duchovním otcem a v neposlední řadě i vzorem řeckokatolického řeholního kněze. Díky němu měli příležitost účastnit se liturgického života Církve v byzantském obřadu, což bylo pro ně nesmírně důležité. Zajímavý byl i jeho postoj k unionismu a láska k byzantské tradici, zvláště ruské, a jejím teologům a filozofům.

Jako mladý lektor v semináři patřil spíše do konzervativního proudu vyučujících. To neznamená, že by nebyl ochoten udělat žádnou změnu. Jeho konzervativismus se projevoval v tom, že každou změnu si musel důkladně, snad až do všech důsledků promyslet, což v praxi nebylo vždy možné. Svým studentům se snažil nejen předat informace, ale i laskavým otcovským přístupem je vychovávat. Jan Zemánek, jeho student a pozdější provinciál Pražské provincie, ho charakterizoval takto: „Jeho znalosti byly tak obsáhlé, že při přednáškách, zvláště ve filosofii, rozebíral dlouho úvodní látku a nemohl se dostat k tomu, co bylo pro studenty povinné. Protože jsme měli skriptu, mohli jsme se připravit na zkoušky nezávisle na jeho přednáškách. V hodinách filosofie byl ochoten vysvětlit jakýkoliv problém, a to třeba i důkladně. Studenti tak mohli jeho neobyčejné dobroty i zneužívat, že se mluvilo i mimo stanovenou látku. Jeho přednášky z orientální byly naopak velmi zajímavé, protože to byla jeho láska. Víím, že překládal z ruských křesťanských autorů, zvláště Solovieva.“

V semináři byl prostor nejen ke studiu a formaci, ale i čas na společnou rekreaci, ve které nechyběly ani humorné situace. Možnosti k tomu se na-

skytly zejména během oslav církevních svátků nebo svátků představených. Dne 5. prosince 1945, v předvečer svátku sv. Mikuláše, studenti připravili zábavný program, ve kterém žertovnou formou popisovali vyučující. I na Mastiliaka vymysleli vtipnou básničku a napodobili i jeho způsob vyjadřování. Na „tučný“ čtvrtek 28. února 1946 studenti udělali zábavné pásmo, kde hráli rozhlasové vysílání v angličtině, přičemž „jeden hlasatel napodobil P. Mastyláka a bylo to velmi vtipné“. K mikulášskému večírku 5. prosince 1946 kronikář zapsal: „Po obvyklém úvodu se začalo vtipkovat na Pátery. Nejzdařilejší a nejvtipnější říkání ulovil si P. Jaroš a P. Mastylák, u něhož si studenti vzali na paškál jeho novou sbírku básní.“ Mastiliak se za takové dobírání neurážel, spíše naopak, upřímně se smál nad podařenými vtipy, byť i na jeho vlastní účet.

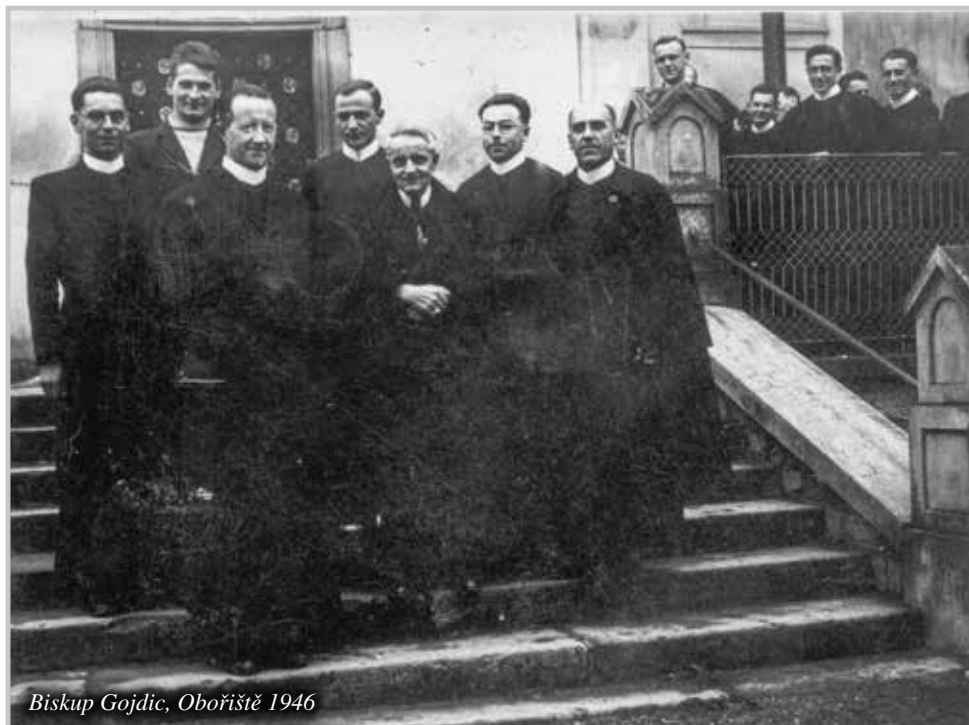
O mladém lektorovi filozofie a orientálii bylo známo, že není sportovní typ. Skutečnost, že sport nebyl jeho prioritou, však neznamená, že se o něj vůbec nezajímal. Určitě se i k němu dostaly pikantní historky ze sportovních zápolení studentů. O jedné takové věděl celý studentát: „Byla zahájena fotbalová sezona. Hrál se „u Kocáby“. Výsledek: mrtvý nikdo, těžší zranění nebylo hlášeno, menších zranění a práce neschopných 20 (brankáři prý při tom mohli číst román). Množství malých materiálních škod: rozbité boty, klerika a kalhoty. Tláskal si dal elegantní hlavičku míčem, který právě před tím padl do čehosi, co zanechal na louce se pasoucí dobytek. Vody v potoku bylo dosti, proto se dalo neštěstí snadno zahladit.“

Někteří se později divili, že Mastiliak i ve vězení při debatě spoluvězňů uměl odpovédět na otázky týkající se sportovních výsledků. Odkud to mohl vědět? Kronikář 6. února 1948 zapsal tuto událost: „Dnes rekolekce nebyla. Někteří páni profesori byli tak hodní, že nepřišli do školy. Dopolnedne hrálo naše mužstvo s Kanadou ve Sv. Mořici ve Švýcarsku o mistrovství světa v ledním hokeji. Zápas byl nerozhod-

ný 0:0. Obě mužstva hrála obrannou hru. O zápas měl dokonce zájem i P. O. Mastylák.“ Přirozeně, že i Mastiliak nejdou držel v rukou noviny a poslouchal rádio. Nemohl tedy určité informace, včetně sportovních, nezachytit. Nicméně díky své vynikající paměti si tyto informace i dlouho pamatoval.

Mastiliak se upřímně snažil, aby každý kněz byl opravdu vzdělaný. Když na filozofii při probírání psychologie dlouho a trpělivě vysvětloval postup lidského myšlení a popsal téměř dvě tabule, a studenti tomu stále nerozuměli, nakonec prohlásil: „Pokud to ještě někdo nechápe, tak by měl požádat P. provinciála, aby ho přeřadil od studentů do řad bratrů laiků. „Redemptorista Břetislav Vaněk dále na studentské časy z Obořiště vzpomíná, že u Mastiliaka dělal v přítomnosti konzultora zkoušku z filozofie. Když mu neuměl odpovědět na všechny otázky, Mastiliak se snažil najít v jeho odpovědi něco správného, aby mu nakonec mohl dát ze zkoušky trojku. Po zkoušce však vyšel ven, zavolal si ho a omlouval se, že mu mohl dát pouze trojku. „O. Mastiliak byl vzácný člověk, laskavý a dobrý spolubratr, který se dovedl zasmát i pobavit. Žádný smutný svatý. Sám k sobě náročný ve všem, k druhým shovívavý. Nejvíce jsem si vážil jeho vědomostí, které však nikdy nedával najevo. Se studenty byl jako jejich spolužák, dokázal snést i vtipy na svou osobu ze strany studentů a hlasitě a upřímně se jim smál. Smávali jsme se mu např., když zametal svůj pokoj, že to konal s kapesníkem na ústech a nosu, to byla jeho „Štaubmaska“, aby nevdechoval prach. Někdy až úzkostlivě pečoval o své zdraví. Vzpomínám, když jsem s ním byl po roce 1965 na Hostýně na exerciciích – to už byl asi vážně nemocen –, přivezl si sebou přístroj na měření tlaku a často si tlak měřil. Z jiných epizod si vzpomínám, když studenti vyrobili plechové lodičky a jezdili na nich na potoce v zahradě kláštera. Přiměli

Biskup Gojdic, Obořiště 1946

o. Mastiliaka, by si také do vratké lodičky sedl. Sám sice nechtěl, protože se jezdilo v klerikách a lodička se často převrhla, avšak když si to přál i rektor, tak nasedl. Samozřejmě skončil i v klerice ve vodě k pobavení všech přítomných. Jindy zas mu přinesl jeden spolubratr do pokoje vzduchovku. Hned ho z pokoje vykázal, že se zbraní nic nechce mít.“

Poutník na Svaté Hoře

Ze zachovaných archivních pramenů se dozvídáme, že na známé mariánské poutní místo Svatá Hora přicházeli pravidelně vypomáhat i redemptoristé z jiných klášterů. Jelikož Obořiště je nejbližší, tamní páteři, studenti a bratři chodili na výpomoc poměrně často, zvláště během období poutí (tzv. konkurs) a na velké liturgické svátky či slavnosti. I Mastiliak jako mladý řeholní kněz a horlivý mariánský ctitel tam chodil příležitostně vypomáhat. Nejintenzivnější to bylo během tzv. konkursu v roce 1946.

V kronikách Obořiště a Svaté Hory se zachovaly krátké zápisy, které jsou svědectvím, kdy byl Mastiliak jako zpovědník k dispozici mariánským poutníkům. Někdy tam šel se studenty, jindy s diakony nebo s dalším knězem z obořišťské komunity. První takovýto zápis je z 23. března 1946. Následující je z 12. května a čteme v něm: „Na Svaté Hoře se konala děkonná pouť příbramského kraje. Pomáhal tam P. Mastylak, naši diakoni a bohoslovci. Jeho Milost ndp. kapitulní vikář vrací se ze Svaté Hory, zastavil se v Obořišti. Navštívil nás poprvé.“ Následně jel na Svatou Horu i 18. května, 8., 15. a 22. června, a 29.–30. června 1946 se tam zúčastnil slavnosti korunovace.

V následujícím období se připravoval na nostrifikaci licenciátu z teologie, takže na Svaté Hoře byl na výpomoc pouze 16. března 1947 a 11. května 1947, kdy tam kromě zpovídání dělal i tlumočnicka italskému bosému augustiniánovi P. Randezzimu.

Za zmínku jistě stojí, že se Mastiliak na Svaté Hoře zúčastnil pouti řeckokatolíků, o níž svatohorský kronikář zapsal: „Poslední týden jubilejní do 27. června [1948] patřil Slovensku. Středem pozornosti byla pouť sjednocených řeckokatolíků ve dnech 23.–25. června. K večeru ve středu dne 23. přijelo asi 600 poutníků z okolí Michalovců na východním Slovensku. Byl s nimi J. Exc. Nejdůst. p. Dr. Vasilij Hopko, světící biskup pro Uniaty v Prešově, Msgr. Emerich Sedlák, kanovník a Rektor diecézního kněžského semináře, 25 kněží světských a 20 bohoslovců. Z naší Kongregace se zúčastnil pouti P.I.R.P. Metoděj Trčka C.Ss.R., Viceprovinciál, R.P. J.C. Zakopal C.Ss.R., R.P. Augustin Kliment C.Ss.R., R.P. Štěpán Lazor C.Ss.R., Fr. Konstantin C.Ss.R., Fr. Josafat C.Ss.R. z Michalovců, k nimž se připojil R.P. Ivan Mastylak C.Ss.R. z Obořiště a náš Fr. Epifan C.Ss.R. Poutníci byli uvítáni A.R.P. Rektorem, večer se zpovídali a zúčastnili světelného průvodu, při němž byla Svatá Hora plně osvětlena. Ráno dne 24. celebroidali kněží východního obřadu u korunovačního oltáře a u sv. Josefa. Všichni účastníci

přijali sv. svátosti. V 9 hodin byla slavná pontifikální mše sv. východního obřadu, již sloužil J. Exc. Nejdůst. p. biskup, jenž při ní i kázal. Po ní byl průvod s Milostnou soškou po ambitech, při němž zpívali při 4 zastaveních asistující kněží 4 evangelia v jazyku staroslovanském. J. Exc. p. biskup požehnal na zakončení Milostnou soškou přítomným. Odpoledne si prohlíželi účastníci Svatou Horu. K večeru o 1/2 6. h. kázal dp. Jan Krlička, děkan v Helcmanovicích, p. Prakovice, a pak byla slavnostní odpolední pobožnost. Po ní se rozloučili poutníci se Svatou Horou a odjeli časně ráno dne 25. června. Ke zvýšení slavnosti přivedli R.P. František Novák C.Ss.R., R.P. Václav Král C.Ss.R. a Fr. Bernard C.Ss.R. z Libějovic 30 juvenistů hudebníků, kteří při slavnostech i v klášteře hráli. Řecko-východní bohoslovci přednesli pak večer v klášteře ukázky svých zpěvů.

Pout' zanechala na Svaté Hoře nezapomenutelný dojem. Příkladnou byla zbožnost účastníků a jejich uctivé chování, živá účast při bohoslužbě a krásný zpěv jak zpěváků, tak lidu. Pout' sjednocených patří k nejkrásnějším okamžikům letošních jubilejních oslav.“

V současnosti už víme, že účastníci pouti protoigumen Dominik Metod Trčka a biskup Vasil' Hopko byli prohlášeni za blahoslavené mučedníky, proces blahořečení Jána Ivana Mastiliaka aktuálně probíhá, student redemptorista Michal Rusnačok (Rusnák) se stal prvním biskupem slovenského biskupství pro katolíky byzantsko-slovanského obřadu v Kanadě a diecézní bohoslovec Jan Hirka se stal ordinářem a později i sídelním biskupem řeckokatolického biskupství v Prešově. Michal Roško, který se pouti zúčastnil jako budoucí novic redemptorista, je aktuálně nejstarším členem Michalovské viceprovincie a působí v klášteře v Michalovicích.

Mastiliak sice není vidět na fotografiích z liturgických slavností, ale zachovaly se i fotografie z procesí po ambitech, kde se na jednom záběru nachází i on.

Poutní sezona v roce 1949 už byla výrazně ovlivněna politickou situací v Československu. Komunisté zásadním způsobem omezovali náboženskou svobodu, což se samozřejmě projevilo i v organizaci poutí. Státní úřady a instituce řízené komunisty se snažily všemožně znemožňovat organizování cest větších skupin po železnici a problematický byl i pronájem autobusů. Na Svatou Horu proto ve větších skupinách přijížděli spíše poutníci z blízkého okolí, odkud se dalo doputovat pěšky, ze vzdálenějších měst a obcí přijíždělo méně poutníků v menších skupinách. V takové situaci se přirozeně snížil celkový počet poutníků na Svaté Hoře, a tudíž následně byla i menší potřeba výpomoci ze strany páterů a bratrů z jiných klášterů, případně seminaristů z Obořiště.

Pod jařmem totality

Do nového školního roku 1949 / 1950 vstupoval Mastiliak s odhodláním. Rozdělení předmětů mezi lektory se nezměnilo, takže přednášel kromě filozofie i orientálie, na které chodili studenti 3., 4. a 5. ročníku a ze 6. ročníku

novokněží Michal Rusnačok a Andrej Prokopovič. Měl plán pokračovat v doktorandském studiu na Karlově univerzitě v Praze, aby si tím nejen rozšířil formální vzdělání, ale zároveň aby mohl být užitečný a kompetentní i pro vyučování dalších předmětů. V prosinci 1949 mu děkan Bohoslovecké fakulty Karlovy univerzity schválil téma doktorské práce „Problém (náboženské) víry u Vladimíra Solověva“, což potěšilo jistě nejen jeho. Tehdy však ještě nevěděl, že doktorát z teologie ani podruhé nedokončí, a to opět ne vlastní vinou. Zatímco v Římě mu v tom zabránila nezištná pomoc spolubratrovi, v jejímž důsledku se mu obnovila plicní nemoc, v Obořišti mu to zmařil totalitní komunistický režim.

V únoru 1948 se chopili moci v Československu komunisté. Snažili se - nejprve skrytě, ale postupně už i otevřeně – odstranit každého, kdo nesouhlasil s jejich názory a jejich režimem. I katolická církev byla v jejich očích nepřitelem, nevyjímaje řeholní společenství, tedy i redemptoristy. Pozornosti studentů a vyučujících v Obořišti neuniklo zatýkání spolubratrů, například v Plané či Libějovicích, zrušení juvenátů, Michalovské viceprovincie, reakce úředníků na čtení pastýřských listů biskupů nebo násilná propagace schizmatické tzv. Katolické akce. Přestože řeholníci v klášteře byli do jisté míry izolováni od vnějšího světa, toto vše - a mnoho dalšího - prožívali a snášeli velmi citlivě.

Ještě 7. března 1948 kronikář v Obořišti zapsal: „Někdo udal jednoho našeho kazatele, ačkoli opravdu neřikal nic politického, a tak dnes se při deváté mši sv. objevili v kostele tajní, aby vyslechli kázání. Kázal ovšem jiný a zrovna to byl P. Mastylak, který teprve nekáže „politicky“. Snad to byla pro tajné, gratia extrinseca“. Mastiliak mohl pouze tušit, že už během svého studijního volna, které trávil v klášteře v Plané, byl pod dohledem Státní bezpečnosti a jejich informátorů. Od května 1949 mu Státní bezpečnost kontrolovala už i korespondenci. Do kláštera přicházeli úředníci z různých státních úřadů, kteří hledali záminky a snažili se najít jakékoliv chyby, aby činnost redemptoristů mohli omezit a kontrolovat.

Na začátku roku 1950 nastaly změny, protože se skupina řeckokatolických obyvatel v Obořišti citelně zmenšila. Ještě 30. prosince 1949 se studenti Andrej Demko a Pavel Lunter vrátili do Michalovců. Následně 8. ledna 1950 odešli i novokněží Andrej Prokopovič a Michal Rusnačok i otec Michal Majovský. V Obořišti zůstali jen studenti Jan Kováč, Michal Roško a Juraj Zuskáč. Roško při jedné z prvních zpovědí řekl Mastiliakovi o své zbožné babičce Zuzaně, kterou jednou večer viděl modlit se a pomyslel si: „Kdybych se i já uměl tak zbožně modlit jako moje babička.“ Ta se vnukovi později přiznala, že se modlila, aby byl knězem. Řekl mu i o události, která se mu stala po květnové pobožnosti v chrámu u redemptoristů, když slyšel hlas, že se má stát knězem, což si zapsal i na papírku, který nosil v peněžence. Na to mu otec Mastiliak řekl: „Bratře Michale, tento lístek už můžete spálit, protože jste už v semináři; ale nezapomeňte ve svých modlitbách na babičku.“ Mas-

tiliak tedy do konce zůstal řeckokatolickým studentům nejen vyučujícím, ale i duchovním průvodcem a starším bratrem.

Na jednu z jeho posledních přednášek v Obořišti vzpomínal redemptorista Jan Zemánek: „Pamatuji si na jednu z jeho posledních přednášek o situaci v pravoslavné církvi v Rusku. Řekl nám, že pravoslavní bratři musí projít očistou komunismu, aby se osvobodili od silného zaujetí proti katolické církvi a od snahy se izolovat od ostatního světa. Pevně věřil, že P. Marie dá tomuto národu jednu svobodu.“

Mastiliak byl mužem modlitby, skromným člověkem, který se nevyvyšoval svými znalostmi a snažil se být otevřeným pro druhé. Jako vyučující nevolil vůči studentům radikální řešení typu - „vyhodit“. Dal si tu námahu, aby se laskavým přístupem a trpělivostí pokusil změnit postoj studenta ke studiu. Věřil, že takovýto postup přinese dobré ovoce. Snažil se vše zkoumat do hloubky, z různých aspektů a hledisek. Takový přístup je pro někoho zbytečná komplikace, pro jiného zase známka serióznosti. Člověku sice přináší výhody jistoty, že udělal vše proto, aby došel k podstatě věci, aby zjistil pravdu, ale v jistých situacích i nevýhody, neboť zkoumání, které vyžaduje i určitý čas, je chápáno jako váhavost nebo nerozhodnost.

P. Václav Holakovský, který rovněž vyučoval v Obořišti, o Jánů Ivanu Mastiliakovi tvrdil: „Byl to otec mírné povahy, ušlechtilý, přímo noblesní. Nikdy, opravdu nikdy, jsem neslyšel v jeho řeči nějaký tón

nevlídnosti, rozčilenosti nebo hádavosti. I když jsem si někdy tropil žerty v rekreaci z jeho lidských nepatrných zvláštností, jen se pobaveně usmíval. Byl vzorem hluboké zbožnosti a věrnosti k řeholi. To není nějaká hagiografická chvála, to je konstatování jedinečné skutečnosti.“

Daniel Atanáz Mandzák, CSsR

Generální představený Leonard Buys, Oboristé 1947

Matka Boží plná bolesti

V roce 2020 jsme si připomínali několik smutných výročí, spojených s proticírkevními represemi roku 1950. Na závěr ještě přinášíme malé ohlédnutí za výjimečnou svatohorskou událostí roku 1951.

Po tragických událostech roku 1950, kdy byl v únoru zatčen a uvězněn svatohorský rektor P. Josef Hynek a umučen P. Josef Toufar, v dubnu proběhla pod názvem Akce K likvidace mužských klášterů včetně řeholního domu redemptoristů na Svaté Hoře a v září pod názvem Akce Ř byly z exercičního domu na Svaté Hoře a z církevní mateřské školky v příbramské Kličkově vile odvezeny do internačního tábora řeholní sestry, pokračovaly komunistické represe náboženského života, zatýkání a mučení duchovních a jiných odpůrců nastolené hrůzyplné diktatury.

Proto je téměř neuvěřitelné, že se v rámci celonárodních oslav 110. výročí narození Antonína Dvořáka, který je svým životem a tvorbou úzce spjat

s Příbramskem a Svatou Horou, podařilo v neděli 1. července 1951 zorganizovat takzvaný Dvořákův den ve Vysoké u Příbramě a zvlášť na těžce zkoušené Svaté Hoře.

Antonín Dvořák zkomponoval mnoho krásných a veselých skladeb, které by se k oslavě jeho narozenin výborně hodily. Přesto přípravný výbor v čele s příbramským notářem JUDr. Pravoslavem

Jeníkem zařadil do svatohorského programu světově proslulé, avšak tematicky zdánlivě nevhodné Dvořákovy dílo Stabat Mater.

Velkolepý opus byl proveden na novém náměstí před Pražskou bránou. Účinkoval Orchester Národního divadla řízený Václavem Kašlíkem a sólisté, špičkoví čeští pěvci Slávka Procházková, Marta Krásová, Beno Blachut a Eduard Haken. K Českému pěveckému sboru a Kühnovu dětskému sboru se sbormistrem Janem Kühnem se přidal Příbramský dívčí sbor vedený Antonínem Vepřekem, za varhanami seděl příbramský dirigent, hudební skladatel a regenschori dr. Václav Dražan.

Moderní překlad textu oratoria

z pera
PhDr. Markéty Koronthálové

Vedle kříže matka stála,
hořké slzy prolévala,
neboť na něm visel syn.

Její duši zarmoucenou,
nářku plnou, utrápenou,
pronikl meč bolesti.

Ó, jak smutná, otřesená,
byla ona požehnaná
Matka syna Božího.

Co cítila, jak trpěla
Svatá matka, když viděla
rány syna slavného.

Kde je člověk, jenž zadrží
pláč, když vidí matku Boží
v takovém ponížení?

Kdo nechápe její smutek,
necítí, co matka Krista
trpí spolu se synem?

Hle, pro hříchy lidstva všeho
vidí v mukách syna svého,
jak je krutě bičován.

Vidí svoje drahé dítě
v umírání opuštěné,
když vydechne naposled.

Ejhle matko, lásky zdroji,
dej mi cítit bolest svoji,
dej mi s tebou prožít žal.

Matka Boží

Celkem vystupovalo přes 400 účinkujících. První provedení se konalo ve tři odpoledne, druhé v osm hodin večer při velkolepém osvětlení Svaté Hory. V hledišti bylo připraveno 5 000 míst. Svatohorské náměstí se posluchači zcela zaplnilo a zážitek to byl podle dochovaného dokumentu nezapomenutelný.

Je udivující, že tehdejší komunističtí funkcionáři Okresního národního výboru Příbram včetně okresního církevního tajemníka jeho provedení vůbec povolili. Přičítám především jejich nevědomosti či přímo nevzdělanosti (například církevní tajemník býval před nástupem do funkce uhlířem), že netušili, o čem vlastně latinský text Stabat Mater je. Pořadatelé sice připravili „rozbor díla“, ale archiv ho bohužel zatím nemá k dispozici, takže není známo, co v něm bylo.

Toto oratorium vzniklo v letech 1876–1877, během nichž Dvořákovým po úmrtí novorozené dcery v krátké době zemřely další dvě děti. Jeho první část líčí utrpení a zármutek matky, jejíž syn byl krutě mučen a umírá na kříži. Druhá část je modlitbou a končí pevnou a radostnou nadějí, že ať už jsme vystaveni jakémukoliv nebezpečí a neštěstí - i pandemii koronaviru - všichni jednou spočineme ve spravedlivé Boží náruči. To jistě byla skrytá poselství svatohorského Stabat Mater v roce 1951.

PhDr. Věra Smolová

Dej, ať srdce moje hoří
láskou ke Kristu a k Bohu,
abych se mu podobal.

Svatá matko, rány svého
Syna ukřižovaného
pevně vbij do srdce mého.
Tvého syna zraněného,
i pro mě umučeného
rány se mnou rozděluj.

Dej mi s tebou zaplakat,
s ukřižovaným bolest znát,
dokud tady budu žít.

Vedle kříže s tebou stát,
k tvému nároku se přidat,
po tom toužím nejvíce.

Panno panen přeslavná,
buď mi vždy nakloněna,
nech mě s tebou naříkat.

Dej, ať s tebou smrt Kristovu
znovu na sobě nést mohu,
rány jeho prožívat.

Bolest jeho, utrpení,
dej i křížem opojení,
až do krve zraněn být.

Plameny týrán a ohněm
tebou Panno, ať jsem chráněn
v onen hrozný soudu den.

Kéž jsem vždy ochráněn křížem,
jak hradbou obklopen Kristem
a podpírán milostí.

Po smrti pak mého těla
dopřej, aby duše směla
vejít v ráje království. Amen.

Malé postní

duchovní obnovy

Sobota 20. února 2021

10.00–12.00 • Malá postní obnova I. (P. J. Kuník, CSsR)

14.00–16.00 • Malá postní obnova II. (P. J. Kuník, CSsR)

Sobota 6. března 2021

10.00–12.00 • Malá postní obnova III. (P. D. Horáček, CSsR)

14.00–16.00 • Malá postní obnova IV. (P. D. Horáček, CSsR)

Program obnovy

Dopoledne Odpoledne

10.00 14.00 • Katecheze a kající pobožnost

10.30 14.30 • Adorace, možnost přijetí svátosti smíření

11.00 15.00 • Mše svatá

Účast na obnově je podmíněna závaznou **přihláškou, zaslou e-mailem na basilica@svata-hora.cz**. V přihlášce uveďte, prosím, vaše jméno (jméno účastníka), datum a čas Malé postní obnovy, které se chcete účastnit a ideálně též telefonický kontakt na Vás (není podmínkou). Přijetí Vaší přihlášky Vám potvrdíme.

*V případě velkého zájmu budou doplněny další termíny
Tyto obnovy nebudou přenášeny svatohorskou internetovou televizí*

WWW.SVATA-HORA.CZ
WWW.SVATA-HORA.CZ

Mluvte, jak chcete, stejně budete vyprávět jenom to, co sami jste

A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu... (Jan 1:14a) – a (chtělo by se dodat) jak jsme tak tu slávu spatřili, tak jsme oněměli, zírali jsme s otevřenou pusou, a když jsme se z toho probrali, tak z nás začaly padat hotové perly.

Tak nějak bychom mohli v nadsázce uvažovat nad některými projevy lidí. Ne, nehovořím jenom o netaktnostech a hrubostech, o stále zřetelnějším úpadku krásné češtiny, ani o mnohdy absentující obyčejné lidské slušnosti. Málokdo si uvědomí, že tomu velkému Slovu se dnes a denně můžeme přibližovat slovy, vlastními slovy s malým „s“. Tím, jak mluvíme, jak jednáme.

Slovem, vyřčenou větou můžeme člověka pozdvihnout, ale stejně tak hluboce ranit, až paralyzovat.

Víme to. Na začátku každé mše svaté „statečně“ vyznáváme, že jsme zhřešili myšlením, slovy i skutky. Potvrzujeme tak, že mluva je spojnicí mezi našimi pocity, emocemi a myšlenkami a reálnými činy. – No dobře, a chováme se podle toho? Umíme, nebo se alespoň pokoušíme s láskou a věděním jít po cestě poznání druhého člověka? Platí přece: „Kde jsou dva nebo tři v mém jménu, jsem Já uprostřed nich.“ Uvědomujeme si, že se spolu setkáváme vlastně pouze a jenom proto, abychom v zrcadle druhého poznali sebe?

Pocity, se kterými z rozhovoru nakonec odcházíme, jsou naše, ne toho, s kým jsme diskutovali. Když nás něco nebo někdo rozčílí, když se nás něčím dotkne, tak je to jeho nebo náš pocit? Podobně, když nám udělá radost. Kdo z nás ji prožívá, my nebo on? – No, samozřejmě, že pouze a jenom my. Jsou to naše pocity, náš prožitek. S námi mává zloba nebo naše srdce plesá. Ten druhý o tom mnohdy ani neví.

Platí to pro všechny bez výjimky. Pro anonymního facebookového „komentátora“ plivajícího srze mobil nebo klávesnici do veřejného prostoru urážky, pro kolegy v práci, sousedy na pivu, kamarádky na káfičku, maminky na dětském hřišti i pro kazatele u oltáře. Ti všichni prožívají dříve vyřčená slova. Těm všem můžeme slovem prospět nebo uškodit.

Lidí, kteří umí své slovo odosobnit až do té míry, že patří a prospívá druhému člověku, je hrstička. Většina do slov promítá sebe a své potřeby. O to více je nezbytné, abychom si vzájemně naslouchali, abychom nemudrovali a zbytečně nekázali. Abychom místo toho dali prostor druhému k projevení se. Povedeme-li rozhovor správně, něco si ze svého života uvědomí. Dotkne se jeho srdce. A když tenhle vzácný okamžik nastane u obou diskutujících,

tak to je ten moment, kdy se naše slova přibližují Slovu. Moment, kdy On přebývá mezi námi, a my si to můžeme uvědomit. Probleskl totiž život v plnosti, nastalo Poznání a okusili jsme vnitřní klid a mír.

Tak ať zažíváme takových chvil co nejvíce. V novém roce jich bude třeba. Konflikty, nedorozumění, ba i války vznikají z nedostatku informací, z nedostatku dobrých slov. Prostě proto, že se nedomluvíme. Většinou je na vině bolavá mysl člověka. – Co s tím?

No, mluvmě. Mluvmě jeden s druhým. Upřímně, se zájmem. Nechrlme na něj své názory, svá moudra. Když je bude chtít znát, tak se zeptá. Najdeme si na každém něco dobrého a řekneme mu, že ho máme rádi. Projevme o něj zájem. Začnou se dít zázraky. Má to jenom jednu podmínku: musí to být pravdivé a upřímné. – Zkusit bychom to mohli, co říkáte?

Pavel Švarc

Víra v Krista je dar

Kázání při mši svaté o 4. neděli adventní 20. prosince 2020 v 9 hodin, bazilika Nanebevzetí Panny Marie na Sváté Hoře. Mše svatá byla přenášena Českým rozhlasem, stanicí Vltava

Ten kousek evangelia, který jsme dočetli, je velmi vzácným kouskem Písma, který ukazuje na dvojí obdarování. Obdarování člověka, respektive lidstva, ze strany Boží a také obdarování Boha, Stvořitele ze strany křehkého stvoření. To se děje skrze nádherný dialog anděla Gabriela s nazaretskou dívkou Marií. Zde se spojuje nebe se zemí. Ten text nás má inspirovat.

Blíží se svátky narození Krista. A my se na ně připravujeme a chystáme. Sháníme dárky, protože chceme obdarovat své blízké. Chceme darovat to, co potěší, co přijde vhod, co se ke konkrétnímu člověku hodí. Co přinese obohacení k jeho dnům, povaze, domácnosti a žití. Co ho může doplňovat. Nad tím se někdy dlouho přemýšlí. Ten, kdo daruje dárky s kouskem svého srdce, ten ale přemýšlí rád.

Vánoce jsou o obdarování, Vánoce jsou svátky dárců. V tom jsou všichni lidé zajedno. Věřící, i ti nevěřící, křesťané i ateisté. Rozdíl je jen v tom, že křesťané vědí, proč to tak je, proč k Vánocům patří dárky a gesto obdarování, které má být naplněno lidskou blízkostí a porozuměním, má být prosyceno láskou. Křesťan přeci ví, že tím vzájemným obdarováním přijímáme a zároveň zvěstujeme, že nám se dala největší Láska, totiž Bůh sám. Samotné narození Krista, jeho život, učení, smrt a vzkříšení, to je to největší obohacení, které Bůh lidem mohl darovat. Víra v Krista, to je dar. To je to nejpodstatnější, co člověka může doplňovat. Bůh to velmi dobře vymyslel. Má svůj dar připravený pro mě i pro druhé. Pro všechny.

A křesťan by měl vědět, že hodnota daru spočívá v lásce, s kterou dar dává, protože s každým dárcem by měl dát kousek sebe. Podobně jako v daru Eucharistie se nám dává samotný Pán Ježíš. V tom spočívá velikost a krása daru, velikost a krása obdarování.

Duchovní spisovatel Michael Quist hovoří: Kdybys přestal obdarovávat, přestal bys milovat. Kdybys přestal milovat, přestaneš růst. Když přestaneš růst, přestaneš i žít a stáváš se mrtvolou. A tak se dnes zamysleme nad uměním obdarování.

Znovu zmíním to dvojí obdarování. My většinou víme, koho chceme obdarovat. Lidi kolem nás. Ale v tom, co se chystáme slavit, je potřebné také vidět obdarování Boží. Boží dary v mém životě přeci volají po tom, abych přichystal Pánu nebe i země dar od srdce. A tak kromě toho, že přemýšlím o obdarování blízkých, mám přemýšlet nad tím, co mohu Pánu Bohu nabídnout já? Čím ho chci obdarovat?

V dnešním prvním čtení zazněla věta: Jdi a splň záměry, které máš v srdci. Jde o poselství Boží ke králi Davidovi. Panovník David přemýšlel a došel k závěrům, že on sám má nádherný palác a Bůh nikoliv. Snad se i styděl. Přišel čas, aby i Hospodin měl palác, abych mu vybudoval velkolepý chrám. Králův dar však nebyl přijat. My dnes víme, že Pán vesmíru nepotřebuje velkolepé chrámy, to my je potřebujeme, abychom v nich Pánu Bohu obětovali, scházeli se zde a čerpali sílu ze svátosti a z modlitby. Davidův návrh, že daruje Hospodinu chrám, není přijat. Proč? Jde o skutečné záměry, které má v srdci. Král David příliš mnoho válčil. Dokonce se i těžce provinil. A tak můžeme říci, že dar Bohu má a musí vycházet ze srdce čistého, pokojného. A to má až Davidův syn Šalomoun. Na něm pak bude, aby splnil otcovy záměry.

Co chci o Vánocích darovat Pánu Bohu já? Jaké jsou skutečné záměry mého srdce? Přemýšlel jsem vůbec o tom? V koledách, které budeme o Vánocích prozpěvovat nebo je poslouchat v různých provedeníh, se v různých variantách hovoří o darech, které chceme Bohu přinést. Vždyť budeme zpívat, kterak neseme rozkošnému Jezulátku dary – dary pobožnosti, dary z lásky upřímně vykonaných skutků i obětí. Dary čistého srdce. Ano, o nastávajících svátcích dejme Bohu hlubokou víru, nejen tu víru svých předků, vyjádřenou v rořátních a vánočních písních, jež jsou podloženy texty z Písma svatého. Ale víru svou, osobní. Snad těžce vydobytou, snad těžce zkoušenou, neustále různými okolnostmi ohroženou a přece trvalou. Darujme ji z čistého srdce, naplněného pokojem, aby ji Bůh vlídně přijal (ne jako v případě krále Davida, který byl s mnohými na válečné stezce). Darujme tedy kus sebe. Vyzařujme ze svého nitra dobrotu a lásku do svého okolí. Nekažme sváteční dny nervozitou, únavou, honěním se, náladovostí. O svátcích by měli ti, kdo jsou obvykle vlídní, být ještě vlídnější a rozdávat pokoj. Ti, kdo jsou zvyklí být nabručení, měli by v tom ustát a vzbudit touhu i snahu po potěšení druhých. Ti, kdo bývají nespokojení s druhými, s jejich prací, výkony, existencí, měli by hledět na kladné vlastnosti a stránky druhých lidí, a tím usilovat o pokoj. Ti, kdo jsou zvyklí, že jim druzí slouží, měli by umět přiložit ruce i srdce k dílu dobra tam, kde je to potřeba. Ti, kdo myslí obvykle jen na sebe, měli by vzpomenout na druhé. Aspoň skrze Vánoční pozdrav s osobním vyjádřením přání dobra.

Před dvěma tisíci let byl napsán dopis, který by mohl být jakýmsi vzorem pro nás všechny. Je to dopis Makabejských Sparťanů. Píší v něm: Posíláme vám tento list, abychom zabránili vzájemnému odcizení a obnovili přátelské vztahy. Stále a vždy o slavnostech a jiných důležitých dnech na vás pamatujeme při našich obětech a v našich modlitbách, jak je svatou bratrskou povinností na sebe pamatovat. – my takto poznáváme, že dobré slovo, to je také dar. Pamatoval na druhé, to přeci stojí za námahu. Chceme být přeci dárci, kteří světu i Pánu Bohu dokáží ze sebe a ze svého nabídnout to, co má věčnou vzácnou hodnotu.

Bůh na nás láskyplně myslel a obdaroval nás darem nejvzácnějším – Ježíšem, Spasitelem. Kéž pohnutí láskou k němu, dokážeme vyjadřovat svou lásku k člověku – sestrám a bratrům. Kéž dokážeme vyjadřovat svou lásku k Stvořiteli. Kéž se učíme pravému obdarování.

Poslední myšlenka se týká evangelia. Setkání anděla Gabriela s Pannou Marií a vzájemné obdarování Boha a člověka se odehrálo v malém obyčejném venkovském domku. Tímto momentem se zabývali mnozí umělci a ztvárnili jej často velkolepě. K obdarování Boha a člověka – tedy mě, může docházet také v malých i z lidského pohledu bezvýznamných místech. Pro nás je důležité toto, a to si pamatujeme: Není v životě podstatné, co je lidsky velké, úspěšné, slavné. To nejdůležitější se děje tam, kde se setkáváme s Bohem.

P. David Horáček, CSsR

Zprávy ze Svaté Hory

SMS zprávy ze Svaté Hory do Vašeho telefonu

Zvláště vám, kteří nepoužíváte internet, nabízíme nově možnost zaslání informačních textových zpráv (SMS) na mobilní telefon. Tato služba bude využívána od února nárazově pro předání aktuálních informací o provozu Svaté Hory, zejména o případných omezeních nebo naopak uvolnění opatření v souvislosti s koronavirem a podobně. Služba není zamýšlena pro potřeby reklamy. Pokud máte o tuto službu zájem a chtěli byste dostávat informační SMS o aktualitách na Svaté Hoře, registrujte se k jejímu využití v sakristii nebo využijte telefon +420 604 594 925.

Napište nám!

Vážení čtenáři, v současné složité době se možnost vzájemného setkávání velmi zúžila. Osobní kontakty při poutích a liturgiích se proměnily v jednostranné sledování internetových přenosů. Uvědomujeme si absenci vzájemného sdílení a chybějící zpětnou vazbu. Rádi se dozvíme, co postrádáte, i vaše poznatky a připomínky. A proto, prosíme, neváhejte, a napište nám!

Vaši redaktoři a redemptoristé

- ☐ V sobotu 5. září se při mši svaté v 9.00 konala **pouť bývalých svatohorských ministrantů**, trubačů a vokalistů. V tento den jsme přivítali i poutníky z Vínore s P. Stanislavem Górou.
- ☐ 13. ročník **Příbramské svatohorské šalmaje** se uskutečnil v sobotu 12. září. V ten samý den se konal běh hasičů do svatohorských schodů.
- ☐ V neděli 13. září se P. David Horáček, CSsR spolu s panem Josefem Hovorkou vydali na **celodenní pouť do bavorského Bodenmais**, odkud s jáhnem Seppem Schlechtem vyrazili na Altnussberg, kde se konala tradiční pouť míru. Tato pouť se pořádá od roku 1968 a letos byl P. David Horáček, CSsR slavnostním kazatelem.
- ☐ Ve dnech 15. – 16. září se P. Jan Kuník, CSsR zúčastnil **misijního kongresu redemptoristů** ve slovenských Motýčkách poblíž Donoval.
- ☐ V pátek 18. září zasedal **výbor Matice Svatohorské**.
- ☐ V neděli 20. září celebroidal mši svatou v 9.00 P. Stanislav Příbyl, CSsR. Po mši svaté byl k dispozici v rámci **autogramiády svých nových knih** o Karlově mostě a Mariánském sloupu v Praze.
- ☐ V neděli 20. září slavili ve farnosti Březové Hory v Příbrami **130. výročí posvěcení kostela**. Ze Svaté Hory se slavnosti zúčastnili P. Piotr Nowicki, CSsR a Krzysztof Strzelczyk, CSsR.
- ☐ V pátek 25. září se konala **Zážitková noc na Svaté**

Hoře. Rovněž 9. října se tato událost setkala s pozitivními ohlasy zúčastněných.

- ☐ Letošní **poutě TV Lux ze Slovenska**, které jsme z jara přesouvali na podzim, se kvůli epidemiologickým opatřením rušily. Jednalo se o termíny 20., 27. září a 4., 11., 18. a 25. října. Doufáme, že v roce 2021 se poutě opět uskuteční.
- ☐ V neděli 27. září navštívili Svatou Horu **poutníci z Francie**.
- ☐ Ve dnech 2. až 4. října se ve farnosti Starý Knín konala tradiční **pouť ke sv. Františku z Assisi**. V pátek vedl odpolední adoraci a večerní mši svatou ke cti andělů strážných P. David Horáček, CSsR. V sobotu pak celebroidal dopolední mši svatou P. Krzysztof Strzelczyk, CSsR. Poté následovalo pěší putování s P. Petrem Benešem, CSsR a Krzysztofem Strzelczykem, CSsR. Nedělní slavnosti opět předsedal P. David Horáček, CSsR.
- ☐ Ve dnech 14. a 15. října slavil P. Jan Kuník, CSsR **dvacáté páté výročí kněžského svěcení** a primiční mše svaté. Slavil v katedrále v Českých Budějovicích a v rodném Písku.
- ☐ I přes omezení v rámci protiepidemických opatření proběhly alespoň čtyři body původně plánovaného programu **Břizovských slavností**, a to ve dnech 14. až 17. října. V sobotu 17. října se díky Gym TV Příbram (školní televize gymnázia v Příbrami) konalo

Zprávy ze Svaté Hory

Varhanní matinee s Růž. sonátami H. I. Bibera (L. Sedláková Hůlová, J. Tůma), s předtočeným průvodním slovem P. Petra Beneše, CSsR. Dále jsme přenášeli Varhanní koncert Magnificat (J. Tůma, P. Šmolík).

□ Kvůli vládnímu nařízení, které značně omezilo počet účastníků bohoslužeb, jsme na neděli 18. října přidali do programu navíc mši svatou v 10.00 hodin. Ve stejný den, tedy v neděli 18. října jsme zrušili velmi oblíbenou událost s názvem Říjnový koláč.

□ Po několik večerů v týdnu od 19. října probíhalo v bazilice **natáčení Bachova varhanního díla**. Interpret byl svatohorský titulární varhaník Prof. J. Tůma.

□ Od čtvrtka 22. října došlo k **úplnému uzavření prodejny a exercičního domu** na Svaté Hoře. Od následujícího dne jsme museli uzavřít celý areál. Uzavírka trvala skoro měsíc. Pro omezený počet účastníků bohoslužeb (v našem případě pro 10 osob) jsme mohli otevřít od 18. listopadu. Areál jsme pak otevřeli od 23. listopadu.

□ V rámci přímých přenosů bohoslužeb jsme od 23. října zařadili do programu každodenní modlitbu **Korunky k Božímu milosrdenství** v 15.00 a ve všední dny modlitbu růžence v 16. 30. Korunku jsme se modlili až do 22. prosince.

□ V době uzavírky Svaté Hory jsme začátkem listopadu vylepšili webovou stránku i e-shop, poskytující možnost zakoupení svatohorského poutního zboží a výrobků.

□ V neděli 29. listopadu proběhlo **Zahájení nového církevního roku** s věřícími a novou liturgickou hudbou našeho regenschorio Pavla Šmolíka pro soprán, hoboj a varhany.

□ Vzhledem ke covidovým omezením se nemohlo uskutečnit obvyklé zahájení adventu na náměstí TGM v Příbrami, jehož se pravidelně účastní také duchovní ze Svaté Hory. Součástí náhradního online programu byl **večerní koncert souboru Ginevra** přenášený ze svatohorského sklepení.

□ **Rorátní mše** o sobotách adventních zpočátku probíhaly i s hudbou svatohorských literátů, zpěv však postupem času a s utužením opatření postupně utíchal. Roráty sloužil P. David Horáček, CSsR, na Štědrý den pak P. Krzysztof Strzelczyk, CSsR.

□ **Duchovní obnova** s Mons. Františkem Radkovským se konala v poměrně vyprázdněné bazilice v sobotu 12. prosince. Kromě 16 účastníků v bazilice (limit byl tehdy 20 osob) sledovalo program ještě přes 700 věřících prostřednictvím internetu.

□ O 4. neděli adventní, 20. prosince (a poté ještě při mši svaté 24. prosince v 16.00) po dlouhé době a zdá se na dlouhou dobu naposledy, zpívali díky uvolnění opatření při liturgii členové chrámového sboru.

□ V úterý 22. prosince jsme potichu přivítali **Betlémské světlo**. Jeho předání se uskutečnilo tak trochu polohlasně z rukou skautů do rukou svatohorských redemptoristů. Světlu požehnal P. Jan Kuník, CSsR. Letos bylo světlo od 23. prosince k dispozici v Pražské kapli a byl o ně opět velký zájem až do konce kalendářního roku.

□ **Půlnoční mše svatá** 24. prosince v 16.00 se odehrávala bez účasti veřejnosti, za zavřenými dveřmi. Online přenos si však pustilo 8128 diváků.

□ V sobotu 26. prosince se konalo **Zpívání u jeslíček** online formou, tedy bez veřejnosti.

□ V posledním týdnu roku pořádl pořad bohoslužeb ze svatohorské bazilice - členové komunity svatohorských redemptoristů se díky výskytu nákazy v klášteře ocitli v karanténě. Obvykle jednu mši denně sloužil a v době své dovolené tak ochotně vypomohl březohorský farář P. Robert Cieszkowski. Karanténa některých redemptoristů skončila 8. ledna. Postupně tak pořad bohoslužeb přešel do pravidelného rytmu.

Exercicie na Svaté Hoře v roce 2021 Veškeré akce se uskutečňují s ohledem na aktuální omezení shromažďování

Termín	Název kurzu	Exercitátor / vede	Cena
1. 3.-5. 3.	„Věříme v Boží prozřetelnost?“	P. Jan Kuník, CSsR	2.480 Kč
4. 3.-7. 3.	Postní exercicie	P. Ondřej Salvat	2.050 Kč
11. 3.-14. 3.	„Zastavení s Ježíšem kráčejičím“	P. Josef Čunek, SJ	2.050 Kč
18. 3.-21. 3.	Ex. pro zdravot. a ty, kteří pečují o druhé „Co jsme pochopili v koronavirové krizi“	Mons. Aleš Opatrný	2.050 Kč
16. 4.-19. 4.	Exercicie pro rozvedené i znovu sezdáné „Modlitba jako kus života“	Mons. Aleš Opatrný	2.050 Kč
29. 4.-2. 5.	Exercicie	P. Karel Satoria	2.050 Kč
5. 5.-9. 5.	„Život z Ducha Božího“	Mons. Aleš Opatrný	2.600 Kč
10. 5.-14. 5.	„Křesťanská láska a odpuštění“	P. Josef Michalčík, CSsR	2.480 Kč
17. 6.-20. 6.	Ikonopisecký kurz. <i>Informace: DamianM@seznam.cz</i>	Martin Damian	
21. 6.-25. 6.	„Smlouva lásky s Pannou Marií“	P. Jan Kuník, CSsR	2.480 Kč
5. 7.-9. 7.	„Eliáš – stát před živým Bohem“	P. Angelo Scarano	2.480 Kč
12. 7.-16. 7.	Exercicie pro všechny „Maria v životě křesťana“	Mons. Josef Žák	2.480 Kč
19. 7.-23. 7.	„Křesťan a sebezpyjetí“	P. Josef Michalčík, CSsR	2.480 Kč
2. 8.-6. 8.	„Spravedlivý Job – tajemství utrpení a zla“	Václav Čáp	2.480 Kč
22. 8.-28. 8.	Exercicie pro kněze	P. Miloslav Kabrda, SDB	3.580 Kč
13. 9.-17. 9.	„Kráľ David. Hospodinův záměr s člověkem“	P. Petr Beneš, CSsR	2.480 Kč
20. 9.-24. 9.	„Ježíš nás uzdravuje v Eucharistii“	P. Josef Michalčík, CSsR	2.480 Kč
30. 9.-3. 10.	Exercicie pro seniory „Pokoř v srdci ve stáří“	Mons. Aleš Opatrný	2.050 Kč
7. 11.-13. 11.	Exercicie pro kněze „Síla k životu kněze ze svátostné služby“	Mons. Aleš Opatrný	3.580 Kč
15. 11.-19. 11.	„Základy duchovního života“	P. Josef Michalčík, CSsR	2.480 Kč
2. 12.-5. 12.	Ikonopisecký kurz. <i>Informace: DamianM@seznam.cz</i>	Martin Damian	
9. 12.-12. 12.	„Mapa duchovního života – cesta očistná, osvětlná a sjednocující“	Václav Čáp	2.050 Kč

Začátek exercicií je první uvedený den v 17.30 hodin večer v refektáři kláštera. Datum i čas konce exercicií je uveden u konkrétních kurzů.

Přihlášky jen písemně: Římskokatolická farnost u kostela Nanebevzetí P. Marie Příbram – Svatá Hora, Exerciční dům, 261 01 Příbram II/591 nebo e-mailem na adrese ex.dum@svata-hora.cz případně vyplněním formuláře na <http://www.svata-hora.cz>. Informace: +420 731 619 800.

Významné akce a poutě, hudba při bohoslužbách, koncerty a kulturní pořady

- Slavnost Matky Boží Panny Marie**, zasvěcený svátek. Mše sv. v 7.30, 9.00, 11.00 a 15.30, po odpolední mši sv. zpívané nešpory. „Zpívání u jeslíček“ za doprovodu varhan ve 14.00 v bazilice. Zpěvníky budou k dispozici.
- Slavnost Zjevení Páně** (Tří králů), doporučený svátek. Tříkrálový koncert Vepřekova smíšeného sboru v 18.00.
- Lidé ze svatohorských vín** (cyklus přednášek spojený s ochutnávkou): 1. přednáška „Arnošt z Pardubic a svatohorská soška.“ PhDr. V. Smolová
- Památky bl. Petra Dondere**, CSsR. Misionář v Surinamu, působící mezi černošskými otroky, indiány a malomocnými.
- 115. výročí povýšení na basilicu minor**. Možnost získat plnomocné odpustky.
- Uvedení Páně do chrámu** (Hromnice). Žehnání přinesených svící při každé mši sv.
- Lidé ze svatohorských vín** (cyklus přednášek spojený s ochutnávkou): 2. přednáška „Přibík Jeníšek z Újezda a Carlo Lurago.“ PhDr. V. Smolová
- Památky P. Marie Lurdské**. Světový den nemocných
- Popeleční středa**, den přísného postu. Udělování popelce při všech mších. Hudba při liturgii v 17.00: P. J. Olejník - mešní proprium, ordinárium.
- Malé postní obnovy** v 10.00 a 14.00. Jen pro předem přihlášené. Program: katecheze, adorace s možností přijetí svátosti smíření, mše svatá. Délka cca 2 hodiny. Přihlaďte se e-mailem nebo telefonicky na prohlidka@svata-hora.cz nebo tel.: +420 731 619 800
- 1. neděle postní**. Mše sv. v 9.00 a 11.00 s gregoriánským chorálem (Schola Cantorum Pilsensis).
- Lidé ze svatohorských vín** (cyklus přednášek spojený s ochutnávkou): 3. přednáška „Leopold I. a Matouš Ferdinand Sobek.“ PhDr. V. Smolová
- Malé postní obnovy** v 10.00 a 14.00. Jen pro předem přihlášené. Program: katecheze, adorace s možností přijetí svátosti smíření, mše svatá. Délka cca 2 hodiny. Přihlaďte se e-mailem nebo telefonicky na prohlidka@svata-hora.cz nebo tel.: +420 731 619 800
- Postní duchovní obnova**. Vede P. Jozef Andrejčák, O.Cr. Začátek v 9.00 duchovním slovem, poté adorace Nejsv. Svátosti, možnost přijetí sv. smíření, zakončení v 10.00 mší svatou. Ostatní mše sv. v 7.00 a 17.00 (s nedělní platností).
- Slavnost sv. Josefa**, doporučený svátek.
- Slavnost Zvěstování Páně**, doporučený svátek.
- Květná neděle**. Mše sv. v 9.00 a 11.00 začínají průvodem s ratolestmi z náměstí. Hudba při liturgii v 9.00 a v 11.00: P. Šmolík - Nové Markovy pašije.

Standardní otevírací doba a pořad bohoslužeb na Svaté Hoře

Neděle Areál otevřen 6.30–17.00

Mše svatá v 7.30, 9.00, 11.00 a 15. 30. Po každé mši svaté je požehnání milostnou soškou a její uctívání
Před mši svatou v 7.30 Anděl Páně a vystavení milostné sošky. Po odpolední mši svaté jsou zpívány nešpory

Pondělí - sobota Areál otevřen 6.30–18.00

Mše svatá v 7.00, 9.00 a 17.00 (v sobotu s nedělní platností)

Před mši svatou v 7.00 Anděl Páně a vystavení milostné sošky

Požehnání milostnou soškou a uctívání po mši svaté v 7.00, 9.00 a 17.00

Ve čtvrtek Po odpolední mši svaté půlhodinová adorace

V pátek Mše svatá v 7.00 obětována za dobrodince Svaté Hory a živé i zemřelé členy Matice Svatohorské

V sobotu Po mši svaté v 9.00 mariánská pobožnost s přednesením prosb. Můžete je zasílat poštou, e-mailem prosba@svata-hora.cz, formulářem na www.svata-hora.cz, nebo je předat osobně v sakristii

V postní době V pátek od 16.30 a v neděli od 15.00 křížová cesta

V květnu Denně kromě čtvrtku a neděle po odpolední mši svaté májová pobožnost s katechezí

Svátost smíření Příležitost ke zpovědi je půl hodiny přede mši svatou, na požádání kdykoli

Zpovědní služba v bazilice po-so půl hodiny před každou mši svatou

Dále 10.00–11.00 a 16.00–17. 00. V neděli před každou mši svatou

Schody Svatohorské schody otevřeny 8.00–17.00 (v zimě jen do 15.30)

Úřední hodiny farního úřadu

pondělí & čtvrtek: 10.00–11.30; 13.30–16.00

V případě nutnosti je možné se nepřetržitě obracet na duchovní správu na tel: 731 619 668

Svatohorské poutní muzeum, průvodcovská služba a prodejna

Odpovědná osoba: Martina Jechortová.

Kontakt: +420 731 619 800, +420 318 429 943, e-mail: prohlidka@svata-hora.cz

Otevírací doba: neděle: I. – XII: 9.00–17.00 • pondělí – sobota: I.–V. & IX.–XII: 9.00–16.00 • V.–VIII.: 9.00–17.00

Prohlídka areálu s výkladem včetně návštěvy běžně nepřístupných prostor je možná V. – IX. denně v otevíracích hodinách prodejny, jindy jen po předchozí domluvě. Začátek poslední prohlídky hodinu před zavírací dobou.

Prohlídku větších skupin, zejména cizojazyčnou, je vhodné v dostatečném předstihu objednat písemně nebo e-mailem.

Prohlídky v zimním období je třeba předem domluvit, min. počet osob je 5. Jako alternativu pro jednotlivce nabízíme v tomto období prohlídku se zapůjčeným textem. Informace v prodejně v ambitu.

Prohlídka areálu s koncertem. Po předchozí domluvě pro skupiny s min. 10 účastníky je možná prohlídka s průvodcem, po které následuje půlhodinový koncert na nové velké varhany v bazilice.

Prohlídka nové expozice muzea. Každý den v otevírací době prodejny.

Prohlídka nově zrekonstruovaných sklepních prostor a zvonice. Prohlídky jsou možné ve vybraných termínech/po domluvě.

Nové aktivity na Svaté Hoře Vám nabízíme díky projektu, který je spolufinancován Evropskou unií v rámci IOP Projekt CZ.1.06/5. 1. 00/24.09583 „Příbram - Svatá Hora - vzorová obnova poutního areálu“

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ

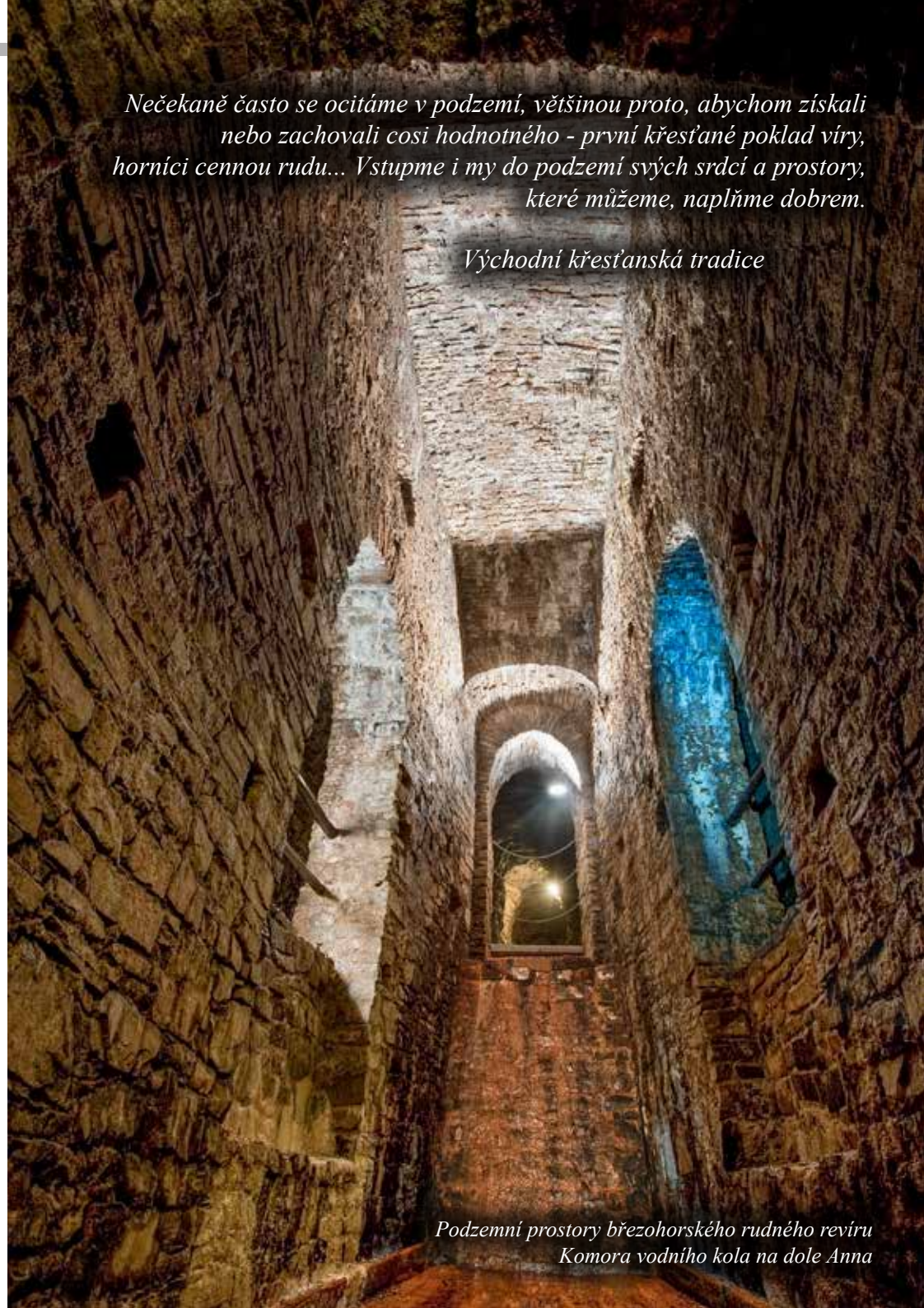
MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

SVATÁ HORA Vydává a rozšiřuje Matice Svatohorská, o. s., Svatá Hora 591, 261 01 Příbram II, tel: 604 594 925, e-mail: casopis@svata-hora.cz, internet: <http://www.svata-hora.cz>, PDA: <http://www.svata-hora.cz/pda>.
Od roku 2017 vychází 4x do roka. Registrační číslo MK ČR E 11719. Cena časopisu – dobrovolný dar (náklady na 1 výtisk činí 15 Kč + poštovné). Řídí redakční rada.
Grafická úprava, sazba a tisk Tiskárna Prima, spol. s r. o. Expedici zajišťuje PostServis.

BANKOVNÍ SPOJENÍ Česká spořitelna, a. s., č. ú. 523967309/0800. Zájemci o pravidelné odebírání pište na adresu redakce.

*Nečekaně často se ocitáme v podzemí, většinou proto, abychom získali
nebo zachovali cosi hodnotného - první křesťané poklad víry,
horníci cennou rudu... Vstupme i my do podzemí svých srdcí a prostory,
které můžeme, naplníme dobrem.*

Východní křesťanská tradice

*Podzemní prostory březohorského rudného revíru
Komora vodního kola na dole Anna*

